

Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB

Opdrachtgever Minister van Defensie
Status Definitief

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Opdracht	4
1.3	Toelichting Plan van Aanpak	4
1.4	Randvoorwaarden.....	5
1.5	Het proces.....	6
1.6	Structuur van de studie	6
2	De bestaande situatie	8
2.1	Algemeen	8
2.2	Het Korps Mariniers	8
2.2.1	Organisatie	8
2.2.2	Taak.....	9
2.2.3	Inzet.....	9
2.3	Het Korps Commandotroepen.....	10
2.3.1	Organisatie	10
2.3.2	Taak.....	10
2.3.3	Inzet.....	11
2.4	De Luchtmobiele Brigade	12
2.4.1	Organisatie	12
2.4.2	Taak.....	12
2.4.3	Inzet.....	13
2.5	De Tactische Helikoptergroep KLu.....	14
2.5.1	Organisatie	14
2.5.2	Taak.....	14
2.5.3	Inzet.....	14
2.6	Cultuur.....	15
2.6.1	Wat is cultuur?	15
2.6.2	Wat is het effect van cultuur bij de betrokken onderdelen?	15
2.6.3	Cultuur: samenwerken of samenvoegen?	15
2.7	De huidige samenwerking	16
2.7.1	Samenwerking binnen 11 AMB, tussen THGKLu en 11 LMB	16
2.7.2	Samenwerking tussen het KCT en 11 LMB - THGKLu	16
2.7.3	Samenwerking tussen het KCT en het KMarns.....	16
2.7.4	Samenwerking tussen het KMarns en 11 LMB - THGKLu	17
2.7.5	Materieel	17
3	De vier opties	19
3.1	Algemeen	19
3.2	Beschrijving van de opties	19
3.2.1	Algemeen	19
3.2.2	Optie 1; Minimale samenwerking	19
3.2.3	Optie 2; Maximale samenwerking.....	20
3.2.4	Optie 3; Minimale samenvoeging	20
3.2.5	Optie 4; Maximale samenvoeging.....	21
3.3	De opties; een keuze	21
3.3.1	Samenvoeging (= optie 3 of 4).....	21
3.3.1.1	Voordelen van samenvoeging	21
3.3.1.2	Nadelen van samenvoeging.....	22
3.3.1.3	Samenvattend samenvoeging	24
3.3.2	Hoe verder: Samenwerking	24

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

4	Samenwerking, uitwerking in projectvoorstellen	25
4.1	Algemeen	25
4.2	Opleidingen	25
4.2.1	De oprichting van één gezamenlijke paraschool	25
4.2.2	De oprichting van één gezamenlijke duikschool	26
4.2.3	Het oprichten van één gezamenlijke vaarschool	26
4.2.4	Gezamenlijke opleidingsmodules voor Schutter Lange Afstand (SLA) en sniper.....	27
4.2.5	Het ontwikkelen van een gezamenlijke SF module.....	27
4.3	Materieel	28
4.3.1	Gezamenlijke (KM en KL) verwerving van mortieren (alle kalibers)	28
4.3.2	Gezamenlijke verwerving van ander materieel	28
4.3.3	Het afstemmen van de projecten uit de bandbreedte (< 5ME).	28
4.3.4	SMP, tenzij	29
4.4	Logistiek.....	29
4.4.1	De logistieke consequenties van het OLC 2006.....	29
4.4.2	Het poolen van materiaal benodigd voor stabilisatiemissies	30
4.5	Operaties	30
4.5.1	Vuursteun vanuit de lucht (Armed Helicopter Support).....	30
4.5.2	Command & Control bij Speciale Operaties in een (inter)nationale setting.....	30
4.5.3	Samenwerking tijdens stabilisatiemissies.....	31
4.6	Oefenen en Trainen	31
4.6.1	Coördinatie van helikopter handling opleidingen.....	31
4.6.2	Het gezamenlijk oefenen en trainen van SF eenheden	32
4.6.3	Gezamenlijke training voor mortieren/Stinger/vuursteun/CAS/FAC/FOO.....	32
4.6.4	Het gezamenlijk oefenen en trainen voor jungle, urban operations, koudweer-, berg-, woestijn- en woodland-operaties.....	32
4.7	(Beleids)Evaluatie	33
5	Conclusies en Aanbevelingen.....	34
5.1	Opdracht.....	34
5.2	Conclusies	34
5.3	Aanbevelingen.....	34
	Bijlage 1 Lijst van gebruikte afkortingen	35
	Bijlage 2 Organisatie per eenheid	36
	Bijlage 3 Plan van Aanpak.....	39
	Bijlage 4 Detailoverzicht cursussen.....	40

Titel (document) Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status Definitief

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Korps Mariniers (KMarns), het Korps Commandotroepen (KCT), de 11 Luchtmobiele Brigade (11 LMB) en de Tactische Helikopter Groep KLu (THGKLu) zijn onderdelen van de Nederlandse krijgsmacht die alle hun eigen specialisme hebben, te weten het uitvoeren van respectievelijk amfibische, speciale en air manoeuvre¹ operaties. Daarbij hebben deze onderdelen gemeen dat zij snel inzetbaar en relatief gemakkelijk verplaatsbaar zijn, waardoor zij beschikken over een groot expeditionair vermogen. De specifieke taakstellingen vereisen aparte vaardigheden en maken deze eenheden uniek. De taakstelling en vaardigheden staan niet ter discussie.

Sedert enige jaren worden subeenheden van deze onderdelen bij stabilisatiemissies ingezet voor de uitvoering van gelijksoortige taken. Tijdens de operatie in Irak werden Stabilization Force Iraq (SFIR) 1 en 2 geleverd door samengestelde mariniersbataljons. SFIR 3² en volgende bestaan uit samengestelde bataljons van de KL waarbij voor SFIR 4 de kern gevormd wordt door een luchtmobiel bataljon. Gezien deze wijze van inzet en gelet op het feit dat men elkaar tijdens missies aflost, ligt het voor de hand dat de eenheden zo veel als mogelijk beschikken over vergelijkbare doctrines, procedures, (logistieke) concepten en materieel. Hierdoor kan meer interoperabiliteit en daarmee tevens doelmatigheid en effectiviteit worden bereikt bij de voorbereiding op, en de uitvoering van stabilisatiemissies, bijvoorbeeld door gezamenlijk gebruik van opleidingscapaciteit en -faciliteiten, trainingsmiddelen en van gevechtsondersteunende en logistieke middelen.

De vraag dient zich aan te bezien in hoeverre de reeds bestaande samenwerking tussen het KMarns, KCT, 11 LMB en de THGKLu nog verder kan worden versterkt en of het wellicht mogelijk is zaken in een groter verband samen te brengen. Deze studie geeft hierop antwoord.

1.2 Opdracht

Onderzoek de wenselijkheid en de mogelijkheden van intensievere samenwerking of samenvoeging van het KMarns, het KCT en 11 AMB tot één gezamenlijke eenheid.

1.3 Toelichting Plan van Aanpak

In het Plan van Aanpak³ (PvA) van de studie worden vier opties beschreven. Deze opties beschrijven de minimale en maximale variant van samenwerking, optie 1 resp. 2, en de minimale en maximale variant van samenvoeging, optie 3 resp. 4. Deze vier opties worden in hoofdstuk 3 van deze studie in beschouwing genomen.

¹ Air manoeuvre optreden is het domein van 11 Air Manoeuvre Brigade (AMB). Deze eenheid ontstaat door een samenvoeging van (elementen van)

11 LMB en de THG KLu in geval van gezamenlijke inzet of tijdens de voorbereiding daarop.

² Kern van SFIR-3 is het 42e Pantserinfanteriebataljon.

³ PvA studie "Samenwerking KMarns-KCT-11AMB", CDS, kenmerk S2003008456 dd. 4 september 2003.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

Ten opzichte van het gestelde in het PvA zijn in deze studie op twee punten veranderingen aangebracht.

1. De benaming van de opties is gewijzigd. De initiële benamingen geven niet goed weer waar het in de optie om gaat. Gekozen is voor de volgende benaming,
  - “Minimale Samenwerking”, optie 1; hierbij is het uitgangspunt ‘samenwerking indien noodzakelijk’. Samenwerking is dan afhankelijk van de omstandigheden en zal in dit geval meer incidenteel van karakter zijn.
  - “Maximale Samenwerking”, optie 2; hierbij is het uitgangspunt ‘samenwerking waar mogelijk’, mits deze niet ten koste gaat van de operationele effectiviteit.
  - “Minimale Samenvoeging”, optie 3; hierbij is het uitgangspunt ‘bestuurlijke samenvoeging en samenvoegen van ondersteunende eenheden.
  - “Maximale Samenvoeging”, optie 4; hierbij is het uitgangspunt volledige samenvoeging van alle elementen in een nieuwe organisatie.

In het vervolg van de studie zullen deze benamingen worden gebruikt.
2. Het betrekken van het KCT bij de studie was aanvankelijk⁴ afhankelijk gemaakt van het welslagen van de samenvoeging van het KMarns en 11AMB. Deze afhankelijkheid is in de bovenstaande formulering van de opdracht verdwenen. Het KCT wordt van meet af aan bij de studie betrokken. Enerzijds omdat er een nauwe relatie bestaat tussen het KCT en de Special Forces (SF) eenheden van het KMarns, hetgeen kan leiden tot een intensievere samenwerking tussen beide organisaties. Anderzijds omdat het praktischer is, mede gelet op de beschikbare tijd voor de studie, alle aspecten in één keer te bekijken voor alle vier de eenheden.

1.4 Randvoorwaarden

In het PvA zijn de volgende randvoorwaarden opgenomen.

- a. De momenteel in de krijgsmacht aanwezige operationele capaciteit bij het KMarns, het KCT, 11LMB en de THGKLu wordt versterkt, maar blijft minimaal gelijk.
M.a.w. de operationele eenheden zoals weergegeven in bijlage 2, staan qua aantallen niet ter discussie. Versterking van de operationele capaciteit kan kwantitatief plaatsvinden als gevolg van elders behaalde doelmatigheidswinsten, dan wel kwalitatief, bijvoorbeeld door het verbeteren van de opleidingen en/of door beter materieel aan te schaffen.
- b. De momenteel in gang gezette bijdragen⁵ van het KMarns, het KCT, 11LMB en de THGKLu aan het optreden in groter verband worden gecontinueerd.
Zie de toelichting onder randvoorwaarde a.
- c. De organisatie is niet langer leidend. Capaciteiten dienen dusdanig belegd te worden dat doelmatigheid en interoperabiliteit worden verbeterd, mits het niet ten koste gaat van de operationele effectiviteit.
Hiermee wordt bedoeld dat onnodige duplicering van taken, kennis, opleidingen etc. wordt

⁴ Formulering in PvA luidde: “Is het wenselijk / mogelijk het Korps Mariniers en 11 AMB in één paarse eenheid om te vormen en zo ja, op welke wijze. Is het voorts wenselijk / mogelijk het KCT hierbij te betrekken”.

⁵ KL: 11 AMB o.a. als initial entry force van GE/NL High Readiness Headquarters (HR HQ) en het KCT als affiliated unit van de Corps troops van HR HQ resp. KM: voor maritieme initial entry operaties o.a. in UKNLAF verband of nationaal vanaf de beide Landing Platform Docks, LPD's.

Titel (document) Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status Definitief

verminderd, terwijl de operationele output minimaal gelijk blijft. Dit betekent tevens dat de primaire taken – het amfibisch, speciaal en air manoeuvre optreden – daar blijven ondergebracht waar dat thans het geval is.

- d. Internationaal optreden in het kader van de samenwerking van het KMarns in de United Kingdom Netherlands Amphibious Force (UKNLAF) en van 11AMB met de Duitse Division Luftbewegliche Operationen (DLO), moet tenminste op het huidige niveau mogelijk blijven en dient bij voorkeur te worden versterkt.
Dit betekent dat de primaire taakuitvoering – amfibisch dan wel air manoeuvre optreden – internationaal verankerd blijft en dat de huidige afspraken (vastgelegd in MOUs) over deelname aan oefeningen en het beschikbaar hebben van vooraf overeengekomen capaciteiten, ook in de toekomst moeten worden nagekomen.
- e. Het cultuuraspect dient in de overwegingen te worden meegewogen.
De in de studie betrokken eenheden hebben alle vier een eigen identiteit en esprit de corps. Juist voor de uitvoering van de primaire taak geeft dit een extra impuls. Hier dient rekening mee te worden gehouden.
- f. De inhoudelijke discussie over de samenstelling en locatiekeuze van een Defensie Helikopter Commando vindt plaats in studie 35, Integrale Helikoptercapaciteit.

1.5 Het proces

De studie is geschreven door de Stafafdeling Conceptuele Zaken van de Defensiestaf in nauw overleg met de DAB. Daarnaast werd een klankbordgroep geformeerd bestaande uit vertegenwoordigers van de drie krijgsmachtdelen en van de directies van de centrale organisatie. De leden van de klankbordgroep vormden een groep van deskundigen. Zij konden gevraagd en ongevraagd van belang zijnde aspecten naar voren brengen. De eerste keer hebben zij dat gedaan door middel van een startnotitie. Hierin gaven zij aan hoe het standpunt van hun organisatiedeel luidde ten aanzien van het gestelde in de opdracht. Aanvullende informatie is verkregen uit gesprekken met, dan wel antwoorden op vragen aan leden van de klankbordgroep, uit open bronnen, uit reeds bestaande documenten en uit bezoeken⁶ die aan elk van de eenheden werden gebracht. Voorts is een belangrijke inhoudelijke bijdrage geleverd door een grote groep vertegenwoordigers van de krijgsmachtdelen die op een gezamenlijke studiedag op het IDL⁷ de mogelijkheden van samenwerking verder hebben uitgediept. Dit alles is verwerkt in de studie.

1.6 Structuur van de studie

Na de inleiding in hoofdstuk 1, wordt in hoofdstuk 2 de bestaande situatie uiteengezet. Voorts komt het cultuuraspect aan de orde en tot slot wordt aangegeven wat op het gebied van samenwerking nu reeds is bereikt. In hoofdstuk 3 worden de vier opties nader toegelicht en volgt een keuze. Deze keuze

⁶ Op 7 oktober 2003 zijn bezocht het KCT en 11 LMB, inclusief vertegenwoordiging van de THGKLu. Op 30 oktober 2003 is het Kmarns bezocht.

⁷ Op 27 februari 2004 zijn 60 vertegenwoordigers van KL, KM en KLu voor een ASE studiedag bij elkaar gekomen op het IDL. De experts waren verdeeld over 5 syndicaten waarin resp. over opleidingen, materieel, logistiek, operaties en oefenen en trainen is gesproken. Over de samenwerkingsvoorstellen heeft het bestuurlijk syndicaat o.l.v. de PCDS besluiten genomen. Deze worden in hoofdstuk 4 nader toegelicht.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

wordt in hoofdstuk 4 geconcretiseerd in SMART⁸ projectvoorstellen ter verbetering van de samenwerking. De studie wordt in hoofdstuk 5 afgesloten met conclusies en aanbevelingen.

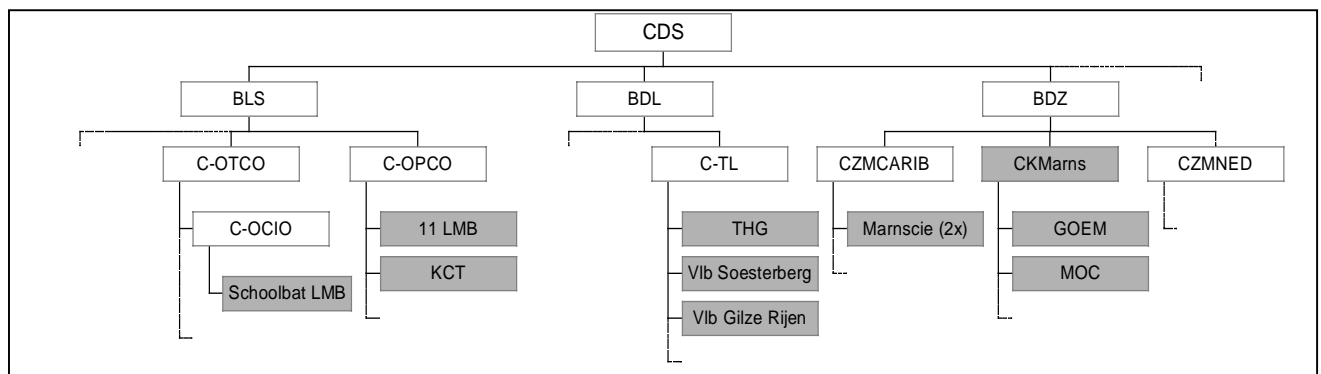
---

⁸ SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

2 De bestaande situatie

2.1 Algemeen

In figuur 1 is weergegeven waar de onderdelen die onderwerp zijn van deze studie zijn ondergebracht in de huidige Defensieorganisatie.

Figuur 1 Huidige positionering van onderdelen van het KMarns, het KCT, 11 LMB en de THGKLu

Dit hoofdstuk gaat kort in op o.a. de taakstelling van de vier onderdelen. Vervolgens wordt aandacht besteed aan het cultuuraspect waarna een overzicht wordt gegeven van de reeds bestaande samenwerking tussen KMarns, KCT, 11 LMB en de THGKLu.

2.2 Het Korps Mariniers

2.2.1 Organisatie

Het Korps Mariniers (KMarns), zie bijlage 2 figuur 2, bestaat uit:

1. het Hoofdkwartier⁹ van het KMarns (HKKM), te Rotterdam;
2. de Groep Operationele Eenheden Mariniers (GOEM), in Doorn, op Texel en in Den Helder;
3. het Mariniersopleidingscentrum (MOC), in Rotterdam;
4. de Marinierskapel¹⁰ en de Tamboers en Pijpers, in Rotterdam.

Daarnaast zijn twee marinierscompagnieën¹¹ permanent gelegd in de Nederlandse Antillen en op Aruba (NA&A).

Drie (sub) eenheden van het KMarns zijn aangemerkt als Special Forces (SF)¹² en als zodanig aangeboden aan de NAVO. Het betreft de Bijzondere Bijstands Eenheid Mariniers (BBE-M), het Amfibisch Verkenningsspeloton (Amfverkpel) en het Mountain Leader Verkenningsspeloton (ML-verkpel). Het Amfverkpel en het ML-verkpel zijn primair gericht op het ondersteunen van amfibische operaties.

⁹ In het kader van de bestuursvernieuwing zal het HKKM eind 2004/begin 2005 met de staf van CZMNED in Den Helder integreren tot het Operationeel Commando KM (OCKM).

¹⁰ Gelet op de studie militaire muziek, worden de Marinierskapel en de Tamboers en Pijpers in deze studie buiten beschouwing gelaten.

¹¹ De operationele commandant van deze compagnieën is Commandant der Zeemacht in het Caraïbisch gebied, CZMCARIB. CKMARNs is verantwoordelijk voor de (personele) vulling van deze eenheden.

¹² Dit betekent dat zij in staat zijn de in MC 437 genoemde taken uit te voeren, zie onder paragraaf 2.3.3.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

Daartoe beschikken zij over capaciteiten om speciale operaties uit te voeren onder uiteenlopende en moeilijke geografische en klimatologische omstandigheden, onder meer in bergachtige en arctische gebieden. De BBE-M is primair gericht op het leveren van bijzondere militaire bijstand (contra-terreur) aan het Ministerie van Justitie.

De genoemde drie eenheden (SF-mariniers) zijn voor de voorbereiding op en uitvoering van speciale operaties complementair aan het KCT, werken daar waar nodig mee samen en vormen met het KCT de Nederlandse SF-gemeenschap.

2.2.2 Taak

De opdracht voor het KMarns luidt als volgt: "het leveren van een bijdrage aan de gevechtskracht vanaf zee in de vorm van amfibische lichte infanterie-eenheden die in nationaal of internationaal verband (NAVO, VN of gelegenheidscoalities) kunnen worden ingezet voor de bescherming en ondersteuning van de belangen van het Koninkrijk en voor het handhaven van de internationale vrede en veiligheid".

Het KMarns voert wereldwijd taken uit in het kader van Artikel 5 operaties en levert een bijdrage aan de verschillende stabilisatiemissies. Daarnaast is het belast met nationale taken waaronder de externe verdediging van de NA&A en het leveren van (bijzondere) militaire bijstand aan het Ministerie van Justitie.

2.2.3 Inzet

Bij inzet, training of oefening van de mariniersbataljons wordt een op de missie toegesneden taakorganisatie opgezet met de benodigde modules uit de ondersteunende bataljons.

Met het oog op hun taakstelling wereldwijd in alle delen van het geweldsspectrum op te kunnen treden, zijn marinierseenheden snel en onder alle geografische en klimatologische omstandigheden inzetbaar (één bataljonsgroep op een gereedheid van 10 dagen, een tweede op een gereedheid van 20 dagen). De mariniersbataljons kunnen van een (Britse¹³) amfibische taakeenheid deel uitmaken en zijn opgeleid, getraind en uitgerust om op grote afstand van Nederland amfibische operaties¹⁴ uit te voeren.

In de doctrine worden vier hoofdvormen van amfibische operaties onderscheiden:

- de amfibische demonstratie, met als doel door middel van machtsvertoon ('show of force') een tegenstander op andere gedachten te brengen of te verleiden tot voor hem onvoordelige acties;
- de amfibische raid, een snelle inval om bijvoorbeeld informatie te vergaren, non-combattanten te evacueren of een doel uit te schakelen, gevolgd door een geplande terugtocht;

¹³ In het Memorandum of Understanding uit 1973 over de United Kingdom Netherlands Amphibious Force (UKNLAF) zijn afspraken gemaakt over de integratie van delen van het KMarns in de Landing Force (LF) van deze eenheid. Het betreft één mariniersbataljon en elementen van (1) het gevechtssteun-, (2) het logistieke- en (3) het amfibische ondersteuningsbataljon.

¹⁴ Onder een amfibische operatie wordt verstaan "a military operation launched from the sea by a naval and landing force (LF) embarked in ships or craft with the primary purpose of projecting a LF ashore tactically into an environment ranging from permissive to hostile" (AAP-6).

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

- de amfibische aanval, de traditionele en meest veelomvattende vorm waarbij een landing force (LF), bijvoorbeeld een (versterkt) mariniersbataljon, als onderdeel van een internationale mariniersbrigade aan land wordt gezet in een mogelijk vijandige omgeving, met als doel vervolgooperaties op het land uit te voeren;
- de amfibische terugtocht, de extractie van eenheden die zich op het land bevinden.

Een amfibische operatie is een complexe operatie met een uitgebalanceerde combinatie van schip-strand bewegingen met vaartuigen, voertuigen en helikopters, ondersteund door bewapende helikopters, vliegtuigen en scheepsvuursteun ('Naval Fire'). Bij amfibische operaties worden de bataljons vanaf speciale marineschepen hoofdzakelijk met helikopters en landingsvaartuigen aan land gezet om in het kustgebied of dieper landinwaarts te kunnen optreden. Deze wijze van inzet wordt ook wel het 'ship to objective manoeuvre' (STOM) concept genoemd. Dit vergt een gedetailleerde planning en voorbereiding en een strakke, goed gecoördineerde uitvoering die frequent moet worden beoefend. Voor een succesvolle operatie is het daarbij essentieel dat onder meer de commandovoering, de logistiek en de vuursteun van vloot- en marinierseenheden organisatorisch en procedureel nauw met elkaar zijn verweven (Navy-Marine Corps Team).

Ook het gebruik van landingsvaartuigen en helikopters tijdens de STOM manoeuvre vereist dat vloot- en marinierseenheden naadloos op elkaar aansluiten. Het belang van optreden met helikopters tijdens een amfibische operatie neemt steeds meer toe. Binnen een amfibische taakgroep bestaat dan ook een toenemende behoefte aan helikopterdekken / helikopterlandingsplaatsen aan boord van schepen en aan maritieme transporthelikopters die vanaf zee boven land kunnen opereren. Dit betekent dat binnen het KMarns een toenemende behoefte bestaat om met maritieme transporthelikopters te oefenen en om ze bij inzet ook daadwerkelijk te kunnen gebruiken. Bij inzet of oefening met de UKNLAF maken de mariniers tot op heden gebruik van Britse helikopters.

2.3 Het Korps Commandotroepen

2.3.1 Organisatie

Het KCT, zie bijlage 2 figuur 3, is in zijn geheel aangemerkt als SF eenheid en is ondergebracht in Roosendaal. Het KCT bestaat uit drie commandotroepencompagnieën¹⁵ (per compagnie één stafelement en 8 ploegen van 8 man). Naast deze compagnieën beschikt het KCT over een Staf- (secties S1 t/m S6), verzorgings- en instructiecompagnie (SSVlcie). Deze compagnie levert de benodigde stafcapaciteit, logistieke- en verbindingsteun aan de ingezette ploegen en draagt zorg voor de interne en externe opleidingen ten behoeve van speciale operaties.

Het kenniscentrum speciale operaties is ondergebracht in de staf van het KCT. Dit centrum heeft als taak het ontwikkelen van operationeel beleid, plannen en doctrine inzake het SF-optreden.

2.3.2 Taak

Het KCT heeft de volgende taken;

¹⁵ Vanaf eind 2004/begin 2005 beschikt het KCT over vier Commandotroepencompagnieën.

Titel (document) Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status Definitief

1. het voorbereiden en uitvoeren van operaties uit het complete spectrum van speciale operaties, waarbij het KCT gelijktijdig moet kunnen deelnemen aan twee crisisbeheersingsoperaties met minimaal vier (spec ops) ploegen en benodigde stafelementen, met een voortzettingsvermogen van drie jaar;
2. het verzorgen van interne en externe opleidingen ten behoeve van speciale operaties;
3. (gedeeltelijk) zelfstandig voorzien in logistieke, administratieve en verbindingstechnische ondersteuning;
4. fungeren als joint kenniscentrum speciale operaties in nauwe samenwerking met de Sectie Speciale Operaties van het Defensie Operatie Centrum (DOC).

2.3.3 Inzet

Speciale operaties zijn operaties, uitgevoerd door eenheden die als regel kleiner zijn dan een peloton, door speciaal daartoe opgeleid personeel, dat is ingedeeld in daarvoor georganiseerde en uitgeruste eenheden in een gebied dat veelal niet beheerst wordt door eigen of coalitie eenheden. Speciale operaties zijn van strategisch dan wel operationeel belang en worden daarom in beginsel vanuit de hogere bevelsniveaus geïnitieerd. Het KCT is primair gericht op het uitvoeren van landgeoriënteerde speciale operaties en contra terreur operaties in een vijandige omgeving.

Binnen de NAVO worden speciale operaties omschreven in het document MC 437, NATO Special Operations Policy¹⁶. Binnen speciale operaties worden de volgende primaire taken onderscheiden,

1. 'special reconnaissance' (SR); speciale verkenningen om nauwkeurige inlichtingen van strategisch of operationeel belang te verkrijgen;
2. 'direct action' (DA), kleinschalige offensieve acties met als doel het uitschakelen en/of gevangen nemen dan wel buit maken van hoogwaardige personele en/of materiële doelen;
3. 'military assistance' (MA), het verlenen van militaire assistentie aan eigen of geallieerde eenheden over het totale geweldsspectrum;
4. 'collateral activities' (CA), het uitvoeren van taken als 'combat search and rescue', het verschaffen van 'force protection' (bijvoorbeeld het beveiligen van VIP's), evacuaties en het uitvoeren van contra terreur (CT) operaties¹⁷ in het buitenland¹⁸.

Voor het uitvoeren van de operationele taken beschikt het KCT over 32 spec ops ploegen. Iedere ploeg is opgeleid en getraind om de genoemde taken uit te kunnen voeren en beschikt voor de noodzakelijke mobiliteit over twee terreinvoertuigen (Mercedes Benz soft top). De kleinste eenheid die kan worden ingezet, is een sectie van 4 man. Als de operatie complex is of het object van een bepaalde omvang is, kunnen meerdere ploegen worden samengevoegd.

De organisatie is toegesneden op een opgedragen inzet in maximaal twee geografisch gescheiden gebieden (maximaal acht ploegen per gebied) waarbij de vredesbedrijfsvoering en het voortzettingsvermogen binnen het KCT gewaarborgd zijn. Voor de uitvoering van speciale operaties in het buitenland, is er een behoefte aan strategisch luchttransport en voor de uiteindelijke verplaatsing

¹⁶ Onlangs is binnen de NAVO besloten om een joint doctrine publicatie over speciale operaties te gaan schrijven, Allied Joint Publication (AJP) 3.5.
¹⁷ Het contra-terreur optreden is in beginsel een vorm van DA, echter binnen de NAVO wordt dit als nationale verantwoordelijkheid gezien en derhalve niet genoemd bij de primaire taken.
¹⁸ De BBE-mariniers heeft onder andere als taak het uitvoeren van CT-operaties in Nederland.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

naar en binnen het inzetgebied aan helikopters. De helikopter is het basis inzetmiddel van een spec ops ploeg. Aansturing van één of meerdere ploegen geschiedt door de eigen compagniesstaf die hiervoor wordt versterkt met een verbindings- en een logistiek detachement uit de SSVIcie. Vanuit de staf van het KCT wordt aanvullende personele capaciteit geleverd. De staf van het KCT heeft de capaciteit om gelijktijdig twee stafelementen uit te brengen, waarbij kan worden opgetreden als staf van een Nederlandse speciale eenheden taakgroep of als special operations command and control element (SOCCE) dat toegewezen kan worden aan een NAVO 'land component command' (LCC). Voorts bestaat de mogelijkheid om met andere landen een 'framework nation' te vormen van een 'Combined Joint Special Operations Task Force' (CJSOTF). Het KCT levert dan zogenoemde 'augmentees' voor deze internationale staf. Het KCT beschikt derhalve over een staf die flexibel en op maat gesneden op diverse niveaus kan worden ingezet.

Tegenwoordig blijkt vooral in de strijd tegen het internationale terrorisme dat SF veelvuldig en op relatief grote schaal¹⁹ worden ingezet. Er bestaat dan ook – anders dan voorheen – een grotere operationele behoefte om SF gezamenlijk (combined/joint) in te zetten. Dit vereist een beter inzicht in elkaars mogelijkheden en beperkingen en het op elkaar afstemmen van tactieken, technieken en procedures. Hierbij is gezamenlijk oefenen en trainen een belangrijke randvoorwaarde. Aangezien inzet per helikopter het meest voorkomt, dient een goede beschikbaarheid van voor SF-operaties geschikt te maken helikopters en (aanvallend) getrainde bemanningen gewaarborgd te zijn. Deze beschikbaarheid is ook van belang om op de vredeslocatie te kunnen oefenen en trainen. De samenwerking met de KLu is dan ook geïntensiveerd.

2.4 De Luchtmobiele Brigade

2.4.1 Organisatie

11 Luchtmobiele Brigade Air Assault²⁰ (LMB AASLT) bestaat uit drie lichte infanteriebataljons, gevechtsondersteunende en logistieke eenheden, zie bijlage 2 figuur 4. De eenheden van 11 LMB bevinden zich op kazernes in Assen en Schaarsbergen.

11 LMB en de Tactische Helikopter Groep (THGKLu) van de KLu treden samen geïntegreerd op binnen 11 Air Manoeuvre Brigade (AMB), zie bijlage 2 figuur 6.

2.4.2 Taak

11 AMB heeft de volgende taken:

1. het (kunnen) uitvoeren van alle air assault en overige air manoeuvre gevechtsvormen van verbonden wapens;
2. het (kunnen) optreden als snel inzetbare reactie-eenheid (als dedicated Initial Entry Force (IEF) voor o.a. High Readiness Head Quarters GE/NL Corps);
3. het wereldwijd (kunnen) optreden, m.u.v. de arctische gebieden en het hooggebergte;

¹⁹ Het optreden met ploegen betreft kleinschalige operaties.

²⁰ Na het bereiken van de Operationele Gereedheids Status in oktober 2003 is de toevoeging Air Assault toegestaan.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

4. het (kunnen) optreden in het kader van crisisbeheersingsoperaties en in asymmetrische conflicten en
5. het (kunnen) optreden in het kader van militaire bijstand en andere steunverlening aan civiele autoriteiten.

2.4.3 Inzet

Air manoeuvre²¹ optreden is een containerbegrip dat alle vormen van geïntegreerd optreden door grond- en helikoptereenheden omvat. Binnen dit begrip worden de volgende vormen onderscheiden;

- air mechanised, waarbij gevechtshelikopters de hoofdrol vervullen bij de uitvoering van de opdracht;
- air assault, waarbij speciaal daartoe uitgeruste en getrainde helikoptereenheden en grondtroepen geïntegreerd optreden in en vanuit de lucht en op de grond.
- airmobile, waarbij grondtroepen met helikopters bewegen over het gevechtsveld om uiteindelijk het gevecht op de grond aan te gaan. De helikopter wordt hier gebruikt als transportmiddel en is niet geïntegreerd in het grondtactisch plan;
- airborne, waarbij grondtroepen worden geparachuteerd of ingevlogen met vliegtuigen.

Air manoeuvre eenheden zijn geschikt als initial entry capaciteit. Voorts beschikken zij over het vermogen tot escalatiedominantie en zijn zij flexibel in te zetten. Deze factoren in combinatie met de organisatie en ingedeelde middelen maken 11 AMB geschikt voor het uitvoeren van operaties in alle delen van het geweldsspectrum.

11 LMB is de grondcomponent van 11 AMB. De grondcomponent, lichte infanterie, is geschikt om fysiek op de grond taken uit te voeren. Deze kunnen variëren van het uitvoeren van gevechtsacties in het kader van vredesafdwinging tot het beveiligen van konvooien en het herstel van infrastructuur in het kader van humanitaire hulpverlening. 11 LMB beschikt over een eigen logistieke capaciteit die haar in staat stelt een bepaalde tijd zelfstandig taken uit te voeren. 11 AMB is in staat tot het uitvoeren van zowel air assault als air mechanised, air mobile en (deels) airborne optreden.

In het kader van de bevordering van de internationale rechtsorde dient 11 AMB na besluitvorming door de Nederlandse regering na de daartoe gestelde reactietijd (max. 20 dagen voor de gehele brigade) in staat te zijn tot de operationele inzet als peace enforcing brigade (dat wil zeggen hoog in het geweldsspectrum), inclusief inzet als Initial Entry Force (IEF). Naast de inzetoptie als gehele brigade, is ook nog een aantal inzetopties voorzien voor delen van de brigade. Zo is er een mogelijke inzet van de brigadestaf voorzien als hoofdkwartier. Ook bestaat de mogelijkheid een infanteriezware of helikopterzware air manoeuvre taakgroep²² in te zetten als (onderdeel van) een IEF met een hoge graad van gereedheid.

Bij operaties laag in het spectrum waarbij het bataljon of een equivalent daarvan de bouwsteen is, is het mogelijk delen van 11 LMB apart in te zetten. Met de indeling van het gepantserd voertuig Patria,

²¹ "Air manoeuvre is the use of aviation and air assets as a manoeuvre element integrated with all armed forces and other combat elements for joint and multinational operations", uit KL Leidraad 6, Air Manoeuvre.

²² Zo heeft Nederland aan SACEUR t.b.v. de NRF-4 een air manoeuvre battle group toegezegd, bestaande uit 1 x Lumbibat met benodigde gevechtssteun en logistiek en voldoende (bewapende) helikopters om één compagnie in één slag te kunnen vervoeren.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

kan een bataljon van 11 LMB, aangevuld met delen van de logistieke capaciteit, optreden als gemotoriseerde infanterie task force in crisisbeheersingsoperaties.

2.5 De Tactische Helikoptergroep KLu

2.5.1 Organisatie

De THGKLu is onderdeel van de Koninklijke Luchtmacht (THGKLu) en bestaat uit twee squadrons gevechtshelikopters (Apaches²³), twee squadrons transporthelikopters (Chinook en Cougar), en de benodigde operationele logistiek, zie bijlage 2 figuur 5. De eenheden bevinden zich op de vliegbases Gilze-Rijen en Soesterberg²⁴.

De THGKLu en 11 LMB treden samen geïntegreerd op binnen 11 Air Manoeuvre Brigade (AMB), zie bijlage 2 figuur 6. De THGKLu is gedimensioneerd op optreden in 11 AMB verband.

2.5.2 Taak

De THGKLu heeft de volgende taken.

1. Het in 11 AMB verband leveren van vuursteun met Apaches, het operationeel transport en de logistieke ondersteuning daarvan;
2. Gewondenafvoer;
3. Commandovoering;
4. Brandbestrijding;
5. Inzet t.b.v. Special Forces;
6. 'Combat Search and Rescue';
7. 'Entry in semi-permissive environment' operaties.

2.5.3 Inzet

Air manoeuvre eenheden zijn geschikt als initial entry capaciteit. Voorts beschikken zij over het vermogen tot escalatiedominantie en zijn zij flexibel in te zetten. Deze factoren in combinatie met de organisatie en ingedeelde middelen maken 11 AMB geschikt voor het uitvoeren van operaties in alle delen van het geweldsspectrum.

De THGKLu is de luchtcomponent van 11 AMB. De luchtcomponent, een combinatie van transport - en bewapende helikopters, maakt snelle inzet over grotere afstanden mogelijk en is o.a. geschikt voor het uitvoeren van evacuaties, algemene transporttaken en het leveren van gevechtskracht en verkenningcapaciteit. De THGKLu beschikt over een eigen logistieke capaciteit. Bij operaties laag in het spectrum waarbij het bataljon of een equivalent daarvan de bouwsteen is, zijn delen van de THGKLu, aangevuld met een logistieke eenheid, apart in te zetten voor taken in het kader van crisisbeheersingsoperaties.

²³ In 2004 worden deze squadrons samengevoegd.

²⁴ In de toekomst worden deze helikoptereenheden op de vliegbasis Gilze Rijen geconcentreerd.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

2.6 Cultuur

Randvoorwaarde 1.4.e geeft aan dat het cultuuraspect in de overwegingen meegenomen moet worden. In de volgende drie paragrafen wordt hierop ingegaan.

2.6.1 Wat is cultuur?

Volgens de definitie van Hofstede²⁵ is cultuur “de collectieve mentale programmering die de leden van één groep²⁶ of categorie van mensen onderscheidt van anderen”. Aan cultuur worden in het algemeen twee functies toegeschreven: standaardisering en onzekerheidsreductie. Een homogene, consistente en veel omvattende bedrijfscultuur optimaliseert de onderlinge communicatie en versterkt de effectiviteit hetgeen bij daadwerkelijke inzet van doorslaggevende betekenis kan zijn.

2.6.2 Wat is het effect van cultuur bij de betrokken onderdelen?

De specifieke, onderling verschillende taakstelling van het KMarns, het KCT, 11 LMB en de THGKLu²⁷ alsmede hun inbedding binnen de Nederlandse krijgsmacht en de samenwerking met internationale partners hebben bij deze onderdelen geleid tot een eigen, sterke bedrijfscultuur of ‘esprit de corps’. Aan dit ‘esprit de corps’ ontleent het personeel een diep gewortelde identiteit en een gevoel van verbondenheid met het betreffende onderdeel wat leidt tot een groot gevoel van saamhorigheid en kameraadschap. Hierin speelt mee dat het personeel er in zijn beleving van overtuigd is dat het onderdeel waarvan zij deel uitmaken het beste is wat Nederland op militair gebied heeft te bieden (beroepstrots en geloof in eigen kunnen). Dit komt voort uit de wens zich positief van anderen te onderscheiden. Het fysieke en mogelijk riskante karakter van het werk vormt een belangrijk aspect bij de ontwikkeling van een ‘esprit de corps’. Bedrijfscultuur is dus een gevolg van taakstelling en, in samenhang daarmee, de nationale en internationale inbedding, die op hun beurt het gevolg zijn van het vereiste operationele product.

Naast een hoog moreel en een grote mentale weerbaarheid staat een eigen, sterke bedrijfscultuur borg voor een grote betrokkenheid bij, en toewijding aan het werk. Dit heeft een positieve invloed op de prestaties van deze onderdelen wat bij inzet onder moeilijke omstandigheden, veelal ver buiten Nederland, van doorslaggevend belang is voor succes. Kortom, een gezonde ‘esprit de corps’ of bedrijfscultuur versterkt het operationele product.

2.6.3 Cultuur: samenwerken of samenvoegen?

Het verschil in bedrijfscultuur bij de betrokken onderdelen is derhalve functioneel mits dit onderling niet leidt tot ongezonde rivaliteit of animositeit. De kans hierop is het grootst bij gedwongen samenvoeging indien daaraan geen wezenlijke verandering in de taakstelling is voorafgegaan. Bovendien doet dit afbreuk aan het operationele product.

²⁵ Hofstede G., Allemaal andersdenkenden: Omgaan met cultuurverschillen, Uitgeverij Contact, 1991

²⁶ Het gaat dus over de identiteit van een groep.

²⁷ Indien 11LMB en de THGKLu optreden als 11AMB werken zij gezamenlijk aan dezelfde taak.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

Indien bij een onveranderde taakstelling en operationeel product wordt gekozen voor intensievere samenwerking, hoeft dit niet te leiden tot het opgeven van de eigen, functionele bedrijfscultuur. Verdere samenwerking kan wel leiden tot meer begrip en waardering voor elkaar en daardoor cultuurverschillen overbruggen met als positief effect een professionele focus op meer synergie waarbij het gezamenlijke belang voorop staat. Bij stabilisatiemissies is deze ontwikkeling reeds gaande en heeft men elkaars vakmanschap leren waarderen. Jarenlange samenwerking in internationaal verband bevestigt dit beeld.

2.7 De huidige samenwerking

Het onderwerp van de studie “samenwerking tussen KMarns-KCT-11AMB” zou het beeld kunnen oproepen dat er nu weinig tot niet wordt samengewerkt. Dit is niet het geval. In de volgende paragrafen wordt op hoofdlijnen aangegeven op welke gebieden al wordt samengewerkt. In bijlage 4 is een volledig overzicht opgenomen van alle cursussen waar men over en weer aan deelneemt. Tot slot wordt aangegeven welke hoofduitrustingsstukken bij meer dan één van de onderdelen in gebruik zijn.

2.7.1 Samenwerking binnen 11 AMB, tussen THGKLu en 11 LMB

De THGKLu en 11 LMB treden geïntegreerd op binnen 11 AMB om zodoende invulling te geven aan het air manoeuvre concept. De aan beide zijden goed toegeruste organisatie, het veelvuldig gezamenlijk en geïntegreerd trainen op basis van een joint trainingsmodel en een gezamenlijke doctrine en standing operating procedures (SOP) zijn randvoorwaarden die dat mogelijk maken.

2.7.2 Samenwerking tussen het KCT en 11 LMB - THGKLu

Personeel van het KCT en de 11 LMB neemt gezamenlijk deel aan de jungle trainingen in Suriname. Daarnaast verzorgt de paraschool van het KCT de paraopleidingen voor drie compagnieën, de verkenningsspelotons, de Mobile Air Operation Teams en de Forward Air Controllers (FAC) van 11LMB en levert zij parachutes voor de airborne oefeningen van 11AMB. De verkenningsspelotons van de luchtmobiele bataljons volgen verkennerstrainingen bij het KCT.

Daarnaast gebruiken de commando's helikopters van de THGKLu om hun commandoploegen te oefenen en te trainen voor inzet in vijandelijk gebied. Om continu over helikopter expertise te kunnen beschikken en voor het aanvragen van transporthelikopters is inmiddels een officier van de KLu op het KCT geplaatst.

2.7.3 Samenwerking tussen het KCT en het KMarns

Het betreft hier hoofdzakelijk onderwerpen m.b.t. SF.

1. De organisatie van oefeningen door het KCT of de SFMarns waaraan wordt deelgenomen door de andere eenheden van de Nederlandse SF-gemeenschap.
2. Het gezamenlijk volgen van de 'medic' opleiding aan het Opleidings Centrum Militair Geneeskundige Dienst (OCMGD).

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

3. Zowel de duikers van de mariniers als de commando's volgen hun opleiding bij de duik- en monteerschool in Den Helder. De duikteams van het KCT en van het Amfverkpel houden gezamenlijk proceduretrainingen;
4. De BBE-mariniers en de CT-teams van het KCT houden gezamenlijk (doch onregelmatig) proceduretrainingen;
5. In de afgelopen jaren heeft de bij de BBE geplaatste onderofficier van het KCT de BBE-opleiding gevolgd. Hij heeft aansluitend een instructeursfunctie bij de BBE vervuld.
6. De plaatsing van een officier van het KMarns op het kenniscentrum speciale operaties van het KCT en een officier van het KCT bij de staf GOEM. Deze uitwisseling is door beide commandanten versterkt met een onderofficier.

2.7.4 Samenwerking tussen het KMarns en 11 LMB - THGKLu

Tussen het KMarns en 11 LMB bestaat de volgende samenwerking.

1. KMarns en 11 LMB volgen gezamenlijk jungle trainingen in Suriname die door CZMCARIB worden georganiseerd. Hoewel het KMarns in single service management deze opleiding in Suriname beheert, levert 11 LMB in goed onderling overleg steun aan de organisatie en logistiek.
2. Het personeel van de mortiercompagnieën van beide eenheden volgt de opleiding op het Opleidings en Trainings Centrum Vuursteun (OTC Vust) in 't Harde.
3. De forward air controllers binnen de operationele eenheden van 11 LMB en het KMarns volgen beide de opleiding tot FAC-er op de school Grond-lucht-samenwerking (SGLS) in Schaarsbergen. Bij de SGLS is permanent een officier van het KMarns geplaatst.
4. De Helicopter Handling Instructors en Landing Point Commanders worden eveneens gezamenlijk bij de SGLS opgeleid en gecertificeerd.
5. De Stingerteams van de KL, de KLu en het KMarns worden in interservice-verband opgeleid.

Daarnaast volgt personeel van het KMarns opleidingen/cursussen bij één van de Opleidings- en Trainingscentra van de KL te weten,

1. logistieke opleidingen bij het OTC Logistiek;
2. medische opleidingen, zoals die tot Combat Live Saver en SF medic bij het Opleidingscentrum (OC) Militair Geneeskundige Dienst (MGD) dat behoort tot het Commando Diensten Centra (CDC);
3. verbindings-, luchtverdedigings- en gevechtsinlichtingenopleidingen bij het OC Ede;
4. rijopleidingen bij het OTC Rijden;
5. opleidingen tot infanteriepionier bij het OTC Genie;
6. het optreden in verstedelijk gebied en bedienaar Medium Range Antitanksysteem bij het OTC Manoeuvre.

Zie voor een detailoverzicht bijlage 4, Detailoverzicht cursussen.

2.7.5 Materieel

Op het gebied van de verwerving en instandhouding van materieel zoekt het KMarns zo veel als mogelijk aansluiting bij met name de KL. Er wordt dan een gezamenlijke behoeftestelling gemaakt waarbij harmonisatie van eisen plaatsvindt dan wel waarbij voor het KMarns op basis van de specifieke

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

eisen kleine aanpassingen worden aangebracht aan het materieel. Voorbeelden van gezamenlijke verwerving zijn o.a. klein kaliber wapens, de Patria en de pantserbestrijdingswapens.

De onderstaande hoofdtrustingstukken zijn in gebruik bij meer dan één van de onderdelen.

- Mortieren, 120 en 81 mm.
- Stinger.
- De Dragon en Gill, antitank wapens.
- De Patria.
- Vrachtwagens, 4 ton.

3 De vier opties

3.1 Algemeen

Samenwerking betekent “gezamenlijk aan eenzelfde taak werken” of “zich gezamenlijk laten gelden” (Van Dale). Zo zijn het optreden van de verbonden wapens binnen een (luchtmobiele) brigade of het uitvoeren van een amfibische operatie door marine en mariniers, voorbeelden van samenwerken. Ook het samen opzetten van een gezamenlijke opleiding of het samen uitvoeren van een crisisbeheersingsoperatie zijn sprekende voorbeelden van samenwerken. Samenwerken vindt plaats omdat het een aantal positieve resultaten oplevert: het poolen van middelen, het delen van competenties, het delen van risico's en van technologische kennis of verbreding van het assortiment. Om samenwerking mogelijk te maken is coördinatie en afstemming nodig, wat een inspanning vergt.

Indien tussen organisatiedelen op veel verschillende gebieden – opleiding en training, inzet – regelmatig sprake is van samenwerking of de samenwerking vastere vormen krijgt, kan het zinvol zijn deze organisatiedelen samen te voegen²⁸. Dit bevordert de samenwerking, maakt diepere samenwerking (eventueel op nieuwe gebieden) in de toekomst mogelijk en levert schaalvoordelen en derhalve mogelijkheden tot verhoging van de doelmatigheid op. Elke medaille heeft echter twee kanten. Zo kan samenvoegen betekenen dat een stuk van de eigen identiteit verloren gaat, hetgeen afbreuk doet aan de kwaliteit die met name voor inzet in het hoogste geweldspectrum van cruciaal belang is. Afhankelijk van het niveau waarop samenvoeging plaatsvindt zal dit meer of minder van belang worden geacht.

In dit hoofdstuk worden de vier opties nader uitgewerkt. Daarna wordt op basis van argumenten een keuze gemaakt voor één van de opties.

3.2 Beschrijving van de opties

3.2.1 Algemeen

De vier opties in deze studie zijn, “Minimale samenwerking” (optie 1), “Maximale samenwerking” (optie 2), “Minimale samenvoeging” (optie 3) en “Maximale samenvoeging” (optie 4). Het uitgangspunt voor optie 1 en 2 is samenwerking d.w.z. dat op het niveau van de onderdelen (KMarns, KCT, 11LMB en THGKLu) samenwerking het leidend beginsel is. Voor optie 3 en 4 is samenvoeging van het KMarns, KCT en 11AMB het uitgangspunt, d.w.z. dat de onderdelen in hun geheel worden samengevoegd in één eenheid. Onderstaand volgt per optie een toelichting.

3.2.2 Optie 1; Minimale samenwerking

Het KMarns, het KCT, en 11 AMB (als samenwerkingsverband van 11 LMB en de THGKLu) hebben ieder een eigen en van elkaar verschillende primaire taakstelling, te weten het uitvoeren van respectievelijk amfibische, speciale en air-manoeuvre operaties. In hun huidige positie binnen de

²⁸ Samenvoegen is “tot een eenheid of geheel verenigen”, Van Dale.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

krijgsmachtdelen kunnen zij zich optimaal voorbereiden op de uitvoering daarvan. Hierdoor is gegarandeerd dat operaties hoog in het geweldsspectrum adequaat en door voor hun taak berekende eenheden worden uitgevoerd.

Het verschil in primaire taakstelling betekent niet dat er tussen de eenheden geen samenwerking bestaat. Gedurende de afgelopen jaren zijn verschillende gebieden voor samenwerking geïdentificeerd. Er is al een aantal goede resultaten geboekt (zie par. 2.7), o.a. op het gebied van opleidingen. Er is echter nog meer mogelijk. In deze optie wordt de bestaande samenwerking nadrukkelijk geïntensiveerd terwijl de onderdelen onaangetast blijven (voort)bestaan.

3.2.3 Optie 2; Maximale samenwerking

Deze optie omvat alles wat ook onder optie 1 is genoemd. Op een aantal specifieke gebieden – zoals special forces, logistiek, opleidingen en gevechtssteun – waar de overeenkomsten het grootst zijn en synergie is te bereiken, wordt op (korte) termijn een vergaande vorm van samenwerking voorgestaan. Zo kan bijvoorbeeld sprake zijn van de oprichting van een gezamenlijke paraschool (als deel van opleidingen), of een gezamenlijke module t.b.v. Special Forces.

3.2.4 Optie 3; Minimale samenvoeging

In deze optie is sprake van samenvoeging van alle betrokken onderdelen in een “Gezamenlijke Expeditionaire Eenheid” (GEE). Deze samenvoeging beperkt zich tot het niveau van de staf. Er is dus sprake van een bestuurlijke samenvoeging. De (gevechts) eenheden blijven onaangetast waarbij de onderlinge samenwerking tussen deze eenheden kan variëren van een intensivering van de huidige samenwerking tot het samenvoegen van subeenheden.

De GEE ressorteert rechtstreeks onder de CDS. Hierdoor ontstaan de korte lijnen die duidelijk maken dat deze eenheid een snel inzetbaar instrument is in handen van de CDS. C-GEE beschikt in zijn organisatie over alle operationele eenheden van de GOEM en 11 LMB, over het KCT en over de beide opleidingscentra te weten het MOC en het schoolbataljon LMB. Daarnaast blijft hij verantwoordelijk voor de vulling van de twee compagnieën in de Nederlandse Antillen & Aruba. Uit dit brede scala aan eenheden kan de CDS steeds de juiste mix van eenheden (laten) samenstellen die nodig is voor de uitvoering van een operatie. Het dan eventueel opgerichte Defensie Helikopter Commando (zie studie 35, Integrale helikoptercapaciteit) ondersteunt deze eenheden met helikopters en de KM met amfibische transportmiddelen.

Positionering onder de CDS betekent dat de GEE het vierde Operationele Commando (OPCO) wordt. De staf van het nieuwe OPCO wordt gevormd door de samenvoeging van de staven van de GOEM, het KCT en 11 LMB. De status van OPCO brengt ook andere dan operationele werkzaamheden met zich mee. Hiervoor is meer personeel nodig dan zich thans in de genoemde drie staven bevindt.

De GEE heeft als primaire taak het leveren van snel inzetbare eenheden die hoog in het geweldsspectrum kunnen optreden en die over expeditionair vermogen beschikken. Deze eenheid beschikt over expertise op het gebied van amfibisch-, air manoeuvre en speciaal optreden.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

De eenheden blijven vooralsnog op de huidige locatie gehuisvest. Defensie streeft er echter naar om op termijn het aantal locaties verder te verminderen. Dit kan betekenen dat ook eenheden van de GEE worden verplaatst. Het is in dat geval zinvol deze eenheden samen met andere GEE-eenheden zo veel als mogelijk op dezelfde locatie onder te brengen.

3.2.5 Optie 4; Maximale samenvoeging

In deze optie is er net als bij optie 3 sprake van één gezamenlijke eenheid. Het blijft echter niet bij een bestuurlijke samenvoeging van alleen de staven. Ook op de onderliggende niveaus wordt samenvoeging het leidend beginsel. Dit betekent dat logistieke- en gevechtssteuneenheden worden samengevoegd tot één logistieke eenheid resp. gevechtssteun eenheid. Vanuit deze eenheden worden middelen betrokken t.b.v. de (logistieke) ondersteuning van de gevechtseenheden bij inzet.

De gevechtseenheden worden in deze optie opgeleid voor de kerntaken van de andere eenheden²⁹. Hierdoor wordt de uitwisselbaarheid vergroot en neemt het voortzettingsvermogen voor de uitvoering van (crisisbeheersings) operaties toe.

De eenheden worden in deze optie in elkaars nabijheid geloceerd, zo mogelijk zelfs op één locatie.

3.3 De opties; een keuze

3.3.1 Samenvoeging (= optie 3 of 4)

In beide opties is daadwerkelijk sprake van het samenvoegen van de eenheden van het KMarns, het KCT en 11 LMB in één gezamenlijke eenheid. Onderstaand volgt een overzicht van de voor- en nadelen van samenvoeging.

3.3.1.1 Voordelen van samenvoeging

1. Voor operaties laag in het geweldsspectrum is de taakuitvoering vergelijkbaar, m.a.w. het optreden vertoont overeenkomsten. Deze operaties worden uitgevoerd door samengestelde eenheden van bataljonsgrootte waarbij thans één van beide krijgsmachtdelen (KM of KL) de leiding heeft en derhalve ook het grootste deel van de troepen levert. De uiteindelijke samenstelling van de eenheid wordt bepaald door de aard van de missie. Samenwerking in de voorbereiding op dergelijke operaties en het delen van lessons learned met elkaar verhogen de effectiviteit van de in te zetten eenheden. Het is zaak deze samenwerking verder te optimaliseren op gebieden van gezamenlijkheid als logistiek, gevechtssteun en special forces. Een mogelijkheid om de gewenste samenwerking te bereiken is de eenheden samen te voegen.
2. Er ontstaat één herkenbare eenheid die snel inzetbare, expeditie-eenheden levert. Dit brengt de volgende voordelen met zich mee.

²⁹ Uitgangspunt hiervoor is dat de gemiddelde contractduur van een militair dan rond acht jaar ligt.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

- a. Het grootste deel van de afnemers van transport- en gevechtshelikopters zijn samengebracht in dezelfde eenheid waardoor een efficiëntere afstemming tussen de vraag en aanbod mogelijk is.
- b. Het vinden van overlap in taken en/of middelen, bijvoorbeeld op het gebied van logistiek of gevechtsondersteuning is toevertrouwd aan één commandant.

3.3.1.2 Nadelen van samenvoeging

1. **Taakuitvoering.** Het KMarns en 11 LMB leveren beide hun eigen specifieke product nl. amfibische respectievelijk air-manoeuvre operaties. Het uitvoeren van dergelijke operaties vindt met name plaats wanneer hoog³⁰ in het geweldsspectrum moet worden opgetreden. Voor 11 LMB betekent dit een inzet als 11 AMB, dus samen met de THGKLu, en voor het KMarns een inzet binnen de UK/NL AF, dus samen met de vloot en met Britse mariniers. Het betreft hier complexe operaties waarbij het vooral gaat om een goede synchronisatie van een groot aantal activiteiten. Het uitvoeren ervan is een vak op zich en vraagt om een aparte doctrine en als afgeleide daarvan een eigen opleidings- en trainingsprogramma. Dit betekent frequent oefenen en trainen binnen de eigen eenheid (krijgsmachtdeel) én met de THGKLu resp. vlooteenheden en Britse mariniers. Door het samenvoegen worden de eenheden juist weggehaald uit de omgeving die hiervoor nodig is. Samenvoegen voegt wat betreft de effectiviteit bij het uitvoeren van de genoemde hoofdtaken niets toe, terwijl het door het verbreken van de bestaande organieke verbanden de effectiviteit nadelig beïnvloedt. Daarnaast vraagt het verbreken van de huidige verbanden extra coördinatie bijv op het gebied van logistieke ondersteuning en opleidingen: immers de 'zwaardere' logistieke eenheden alsmede de opleidings- en trainingscentra blijven in de KL en de amfibische schepen bij de KM, waardoor de doelmatigheid nadelig wordt beïnvloed. Dit geldt mutatis mutandis ook voor het KCT dat gespecialiseerd is in het uitvoeren van speciale operaties.

Het in optie 4 opleiden en trainen van de eenheden voor elkaars taken – mariniers voor air-manoeuvre optreden en luchtmobiele soldaten voor amfibische operaties – leidt onherroepelijk tot een afname van het eigen specialisme. De verschillen in specialisme (amfibisch en air-manoeuvre) zijn daarvoor te groot in relatie tot de beschikbare opleidingstijd. Daarnaast is een dergelijke cross training binnen de huidige personeelsstructuur noch effectief noch doelmatig..
2. **Cultuur.** Uit de traditie van deze eenheden en de onderscheidende taakvelden zijn unieke culturen ontstaan. Die specifieke cultuur of esprit de corps is essentieel voor het leveren van een goed en uniek product. Het rigoureus veranderen van de cultuur door samenvoeging in één gezamenlijke eenheid leidt tot een aantasting van de operationele kwaliteit van de eenheden, wat onwenselijk is.
3. **Vierde Operationeel Commando (OPCO).** Aan de oprichting van een vierde OPCO kleven de volgende nadelen.

³⁰ Dit is het Nederlandse ambitieniveau en de moeilijkste wijze van optreden om een eenheid op voor te bereiden.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

- a. Er is behoefte aan extra infrastructuur, maximaal in geval van optie 4, en afhankelijk van de uiteindelijke locatiekeuze. Los van de kosten die hiermee gemoeid zijn, is dit op korte termijn niet te realiseren.
  - b. Dit OPCO wordt deels gevormd uit de **operationele** staven³¹ van 11 LMB, het KCT en de GOEM. Met de status van OPCO verschuiven de werkzaamheden meer in de richting van de ondersteunende processen als bedrijfsvoering, personeel (werving, in-, door- en uitstroom) en materieel (o.a. hoger echelons onderhoud). De echte operationele staf van 11AMB zal verworden tot een grote “vredesstaf”. Dit tast de operationele kwaliteit aan. Om de primaire taakuitvoering niet in het gedrang te laten komen is **extra** stafcapaciteit nodig (naar analogie van de overige drie OPCO’s). Als deze wordt onttrokken aan de andere staven leidt dat tot versnippering en is daarmee ondoelmatig. Indien het een extra behoefte wordt, loopt de personele exploitatie (verder) op.
  - c. Binnen Defensie wordt momenteel in het kader van de bestuurlijke vernieuwing hard gewerkt aan de reorganisatie van de topstructuur van de krijgsmacht. Dit gehele proces moet (goed) beheerst worden. Op hetzelfde moment een nieuw vierde OPCO oprichten, dat bestaat uit personeel van de drie krijgsmachtdelen en op een nog nader te bepalen nieuwe locatie moet worden gehuisvest, gaat op dit moment de beheersbaarheid van het reorganisatieproces te boven.
  - d. De huidige drie OPCO’s zijn te vereenzelvigen met de Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht. Een vierde OPCO is dat niet en zal gezien de voorgestelde omvang en samenstelling (circa 10 operationele eenheden van bataljonsgrootte van zowel KM, KL als KLu) spanning zetten op het voortbestaan van de krijgsmachtdelen als entiteiten en compliceert dientengevolge de op te zetten personele en materiële beheersstructuren.
  - e. Door het samenvoegen op minder locaties komt druk op de werving van personeel te staan, zeker in optie 4. De mogelijkheid om militairen in de buurt van hun woonplaats te werk te stellen neemt immers af.
  - f. De span of control binnen het OPCO, 10 eenheden, is hoog waardoor (te) veel druk op de staf komt te staan. Het inbrengen van een tussenniveau (lees het aanhouden van de staven van de GOEM, het KCT en 11 LMB) betekent een nog grotere personele behoefte omdat dan de complete staf van het OPCO gevuld moet worden.
  - g. Plaatsingsmogelijkheden van al het personeel worden beperkt door het loskoppelen van dit deel van het functiebestand uit de functiebestanden van de drie bestaande OPCO’s. Als gevolg hiervan verandert het loopbaanpatroon van de individuele militair.
4. **Ontwikkelingen in het VK.** In het VK is enkele jaren geleden een studie verricht naar de samenvoeging van luchtmobiele en amfibische capaciteiten in één eenheid. Om vergelijkbare redenen als hierboven genoemd hebben de Britten ervan afgezien waarbij als belangrijkste redenen golden, (1) het verlies van een onafhankelijke amfibische capaciteit op brigadeniveau, (2) de volkomen verschillende taken en de daaruit afgeleide (verschillende) trainingsbehoeften, (3) het verlies van expertise op beide gebieden te weten amfibische en air-borne operaties. Daarnaast werden als nadelen van samenvoeging nog aangehaald (4) de kosten voor de

³¹ De staf THG wordt gereorganiseerd en opgedeeld over een drietal bestaande staven. Het Hoofdkwartier van het KMarns (HKKM) wordt meegenomen bij de herinrichting van het Operationeel Commando KM.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

benodigde infrastructuur, (5) de te grote span of control, (6) inefficiëntie v.w.b. gevechtssteun en logistiek en (7) twee specialisaties in één eenheid.

3.3.1.3 Samenvattend samenvoeging

Op basis van de hierboven genoemde voor- en nadelen heeft de CDS geconcludeerd dat samenvoeging van de genoemde eenheden geen realistische optie is. Van dit standpunt heeft de CDS de voorzitter en de leden van het Politiek Beraad in kennis gesteld.

3.3.2 Hoe verder: Samenwerking

Het feit dat niet wordt gekozen voor samenvoeging betekent dat de opties 1 en 2 overblijven. Deze opties richten zich beide op het intensiveren van de samenwerking waarbij optie 2 op een aantal kansrijke gebieden mogelijkheden biedt om (delen) van de opleidingen samen te voegen. Beide opties hebben de volgende voordelen.

1. Zij zijn op korte termijn te realiseren. Er vinden binnen het kader van deze studie geen verplaatsingen van eenheden naar andere locaties plaats.
2. Met een minimale inspanning is een goed resultaat te bereiken in de verbetering van de samenwerking. Op een aantal gebieden biedt optie maximale samenwerking (optie 2) zelfs mogelijkheden om ook doelmatigheidswinsten te realiseren. Deze kunnen worden aangewend binnen de eenheden van deze studie.
3. De eigen identiteit van de eenheden blijft bestaan waardoor het draagvlak groot is, terwijl tegelijkertijd met een geleidelijke intensivering van de mogelijkheden van samenwerking wordt begonnen.
4. De internationale samenwerking met het VK resp. Duitsland kan optimaal inhoud worden gegeven.

De krijgsmachtdelen zien het als hun opdracht te blijven streven naar een optimalisering van de samenwerking. In het volgende hoofdstuk zullen concrete voorstellen worden gedaan, die een constructieve bijdrage leveren aan het vergroten van de samenwerking en een gunstig klimaat zullen scheppen voor de verdere toekomst.

4 Samenwerking, uitwerking in projectvoorstellen

4.1 Algemeen

In het vorige hoofdstuk is gekozen om “samenwerking” als uitgangspunt te nemen voor de toekomst. Tijdens de looptijd van deze studie zijn door de klankbordgroep een groot aantal onderwerpen voor verdere samenwerking geïdentificeerd, verspreid over vijf hoofdgebieden: opleidingen, materieel, logistiek, operaties en oefenen en trainen. Deze zijn besproken tijdens een bijeenkomst met vertegenwoordigers, experts en beslissers, van de krijgsmacht delen. Hierdoor kon versneld tot besluitvorming worden gekomen en is gelijktijdig een breder draagvlak voor deze onderwerpen gecreëerd. In dit hoofdstuk worden de genomen besluiten opgesomd. Teneinde realisatie van de gedane SMART projectvoorstellen te bewaken, is aan het eind van dit hoofdstuk een paragraaf gewijd aan het onderwerp “beleidsevaluatie”.³²

Samenwerking leidt tot een verbetering van de efficiency omdat kennis wordt gebundeld, (waardoor) opleidingen doelmatiger kunnen plaatsvinden, éénvormigheid ontstaat die weer leidt tot een vergroting van de uitwisselbaarheid en dubblures worden voorkomen. Dit soort positieve effecten is moeilijk in financiële termen uit te drukken. Indien doelmatigheidswinsten te realiseren zijn, wordt dit duidelijk tijdens de uitwerking van de hieronder genoemde projectvoorstellen. Het vinden van besparingen in de vorm van functies of geld is overigens nooit een doelstelling geweest van deze studie.

Indien kosten gemaakt moeten worden om de projectvoorstellen te realiseren, dan wordt dit aangegeven bij het betreffende voorstel. Als hierbij niets staat vermeld betekent dit dat er geen aanvullende kosten zijn voorzien.

4.2 Opleidingen

4.2.1 De oprichting van één gezamenlijke paraschool

Momenteel beschikken zowel de KL als de KM over een eigen para(opleidings)capaciteit. Deze capaciteiten zijn versnipperd over verschillende locaties, die deels verlaten moeten worden (MVKV en de Seeligh kazerne in Breda). Door het samenbrengen ervan ontstaat één duidelijk herkenbaar expert centrum voor (alles wat gerelateerd is aan) para-opleidingen.

De paraschool Defensie is operationeel op een nog nader te bepalen (nieuwe) locatie per 31 december 2007. De KL zal de school Single Service Management (SSM) opzetten, m.u.v. de benodigde instructeurscapaciteit die gezamenlijk door KM en KL wordt gevuld. Als tussenstap wordt co-locatie in Breda voorzien per ultimo 2004.

De BLS heeft het voortouw bij de uitvoering van dit besluit (in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de KM / het KMarns). Aandachtspunten bij de oprichting van de paraschool zijn:

---

³² Daar waar een bevelhebber van een kmd als actienemer wordt genoemd gaat deze verantwoordelijkheid bij het opheffen van de krijgsmacht delen over op de Commandant van het betreffende OPCO.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

- de synchronisatie van het opleidingspakket en de gebruikte methodieken;
- de keuze van een geschikte locatie;
- het inpassen van KM functionarissen in de staf;
- de behoefte aan liaison van de KLu;
- het meenemen van de integrale krijgsmacht behoefte aan para-opleidingen.

De voorziene nieuwbouw leidt tot aanvullende kosten. Deze kosten staan echter los van deze studie en moeten hoe dan ook gemaakt worden (e.e.a. moet wel opgenomen worden in de plannen).

4.2.2 De oprichting van één gezamenlijke duikschool

Momenteel beschikken zowel de KL als de KM over een eigen duikschool die voorziet in de volledige opleidingscapaciteit voor het eigen krijgsmachtdeel. De KL heeft haar opleidingen ten behoeve van het KCT reeds bij de KM ondergebracht.

De duikschool Defensie is operationeel op twee gescheiden locaties (Hedel en Den Helder) per 31 december 2005. De KM zal de school SSM opzetten waarbij de capaciteiten van de beide locaties zijn afgestemd op de totale behoefte en in de staf een nog nader te bepalen aantal KL militairen wordt geplaatst.

De BDZ heeft het voortouw bij de uitvoering van dit besluit (in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de KL). Aandachtspunten bij de oprichting van de duikschool zijn:

- de specifieke eisen benodigd voor het "genie duiken";
- het inpassen van KL functionarissen in de staf;
- de kwaliteitsborging dan wel certificering van de verschillende opleidingen;
- de externe relaties;
- de samenwerking kan onmiddellijk aanvangen.

De BDZ evalueert per 31 december 2006 de duikschool Defensie. Hierbij stelt hij in ieder geval de onderbrenging op één locatie aan de orde.

Indien op termijn tot onderbrenging op één locatie wordt besloten, zal dit mogelijk leiden tot aanvullende kosten t.b.v. de benodigde infrastructuur.

4.2.3 Het oprichten van één gezamenlijke vaarschool

De KM en de KL beschikken op dit moment beide over een eigen vaaropleidingscapaciteit. Deze opleidingen zijn niet alleen bestemd voor personeel van KMarns, KCT en 11 LMB maar ook voor overig personeel van de krijgsmachtdelen.

De vaarschool Defensie is operationeel op twee gescheiden locaties (Den Helder en Den Bosch) per 31 december 2005. De KM zal de school in SSM opzetten waarbij de capaciteiten van de beide locaties is afgestemd op de totale behoefte en in de staf een nog nader te bepalen aantal KL militairen wordt geplaatst.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

De BDZ heeft het voortouw in dit project (in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de KL). Aandachtspunten bij de studie zijn:

- de basisvaaropleidingen worden in Den Helder gegeven;
- genie gerelateerde opleidingen blijven in Den Bosch;
- het inpassen van KL functionarissen in de staf;
- de samenwerking zal per onmiddellijk aanvangen.

De BDZ evalueert per 31 december 2007 de vaarschool Defensie. Hierbij stelt hij in ieder geval de onderbrenging op één locatie aan de orde.

Indien op termijn tot onderbrenging op één locatie wordt besloten, zal dit mogelijk leiden tot aanvullende kosten t.b.v. de benodigde infrastructuur.

4.2.4 Gezamenlijke opleidingsmodules voor Schutter Lange Afstand (SLA) en sniper

Binnen de KL, KLu en KM zijn snipers en schutters geweer lange afstand aanwezig. De opleiding tot schutter lange afstand (SLA) en sniper worden op dit moment zowel door KL als KM georganiseerd dan wel gegeven. Het is doelmatiger deze opleidingen door één instructiegroep krijgsmachtbreed te laten verzorgen.

De gezamenlijke opleiding tot SLA wordt gegeven vanaf 31 december 2004. De opleiding wordt door de KL georganiseerd.

De BLS neemt het voortouw in dit project (in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van het KMarns). Aandachtspunten hierbij zijn:

- de totale behoefte aan opleidingsplaatsen en dus impliciet de trekkingsrechten van de verschillende klanten;
- de vastlegging van de gezamenlijke te stellen kwaliteits(eind)eisen, waarbij afgesproken is dat die van het KMarns uitgangspunt zijn;
- de verschillende typen wapens die bediend moeten worden door de SLA;
- de samenstelling van het instructeursbestand.

De studie naar de haalbaarheid van een gezamenlijke sniper-opleiding wordt afgerond vóór 31 juni 2005. De BLS neemt ook in deze studie het voortouw, waarbij de bestaande opleidingen het beginpunt vormen. Naast de hierboven genoemde aandachtspunten zullen de ervaringen met de opzet van de gezamenlijke SLA-opleiding in de studie meegenomen worden.

4.2.5 Het ontwikkelen van een gezamenlijke SF module

Momenteel wordt personeel van KCT en SFMarns door het eigen KMD opgeleid via verschillende trajecten. Dit komt voort uit het verleden en de verschillen in de primaire taakstellingen. De eenheden hebben echter gemeen dat zij binnen de NAVO worden aangemerkt als (Nederlandse) SF. Dit betekent dat (de leden van) de eenheden conform het gestelde in MC 437 in staat moeten zijn tot het volwaardig

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

uitvoeren van een aantal (primaire) taken in het gehele spectrum van speciale operaties. Niet alle huidige trajecten zijn in dit opzicht breed genoeg. Bovendien wijken ze van elkaar af zonder dat hiervoor een noodzaak lijkt te bestaan. (Inter)nationale standaardisatie en daarmee interoperabiliteit bij het uitvoeren van speciale operaties zijn hierdoor niet optimaal.

Een gezamenlijke SF module voor opleidingen is gereed per 31 december 2004. De CDS neemt in deze studie het voortouw uiteraard in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de KL (KCT), de KM (KMarns) en de Defensiestaf. Aandachtspunten hierbij zijn:

- structuur, lengte en inhoud van de module;
- wie de module gaat verzorgen;
- het moment in de loopbaan wanneer de module wordt gegeven.

4.3 Materieel

4.3.1 Gezamenlijke (KM en KL) verwerving van mortieren (alle kalibers)

Zowel binnen de KM (60, 81 en 120mm) als binnen de KL (81 en 120 mm) wordt gebruik gemaakt van mortieren. De behoeftestellingen en de verwerving van nieuwe systemen (o.a. als gevolg van de vervangingsvraag) zijn niet geharmoniseerd. Een vergelijking tussen de operationele eisen zal plaatsvinden. Een betere afstemming levert schaalvoordelen op en tevens ontstaat familievorming waardoor maximale standaardisatie mogelijk is.

Het harmoniseren geschiedt door het maken van één gezamenlijke input voor het DIP m.i.v. het tweede kwartaal 2004, door LAS/OB samen met MARSTAF/OBS. Vervolgens zal verwerving SSM door de KL plaatsvinden.

4.3.2 Gezamenlijke verwerving van ander materieel

Na aanleiding van de harmonisatie van de gezamenlijke verwerving van mortieren, is de gezamenlijke aanschaf van al het andere (grote) materieel besproken, zoals voertuigen. Er is besloten als uitgangspunt hierbij te hanteren "Gezamenlijke verwerving, tenzij...".

De behoeftestellers van de krijgsmachtdelen, in de toekomst de Defensiestaf, alsmede de DMO zien er vanaf heden op toe dat e.e.a. nageleefd wordt.

4.3.3 Het afstemmen van de projecten uit de bandbreedte (< 5ME).

Bandbreedte projecten zijn projecten met een financiële omvang kleiner dan 5Meuro. Deze (investerings) projecten spelen zich af binnen één krijgsmachtddeel terwijl een deel van de projecten naar onderwerp ook interessant is voor de andere krijgsmachtdelen. Door het introduceren van een onderlinge afstemming tussen al deze projecten is (op termijn) een doelmatigheidswinst te realiseren.

Onder de eindverantwoordelijkheid van de CDS wordt deze nieuwe taak vanaf 1 jan 2006 belegd bij de uitwisselingsfunctionarissen in de drie Operationele Commando's. In de periode tot 2006 zal dit

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

onderwerp deel uitmaken van de agenda van het ICOSCP. Door de CDS zullen tijdig aanvullende richtlijnen worden gegeven over o.a. de te volgen werkwijze en de (rapportage) procedures.

4.3.4 SMP, tenzij .....

Het Soldier Modernisation Program (SMP) is een programma voor het verbeteren van de effectiviteit enerzijds en de bescherming anderzijds van de individuele, uitgestegen of te voet optredende, (gevechts) soldaat op het gevechtveld waardoor zijn overlevingskans wordt verbeterd. Het programma bestaat uit 5 modules (kleding, uitrusting, communicatie & informatie, bewapening en energievoorziening) en omvat momenteel een kleine 30 projecten. De deelnemende organisaties kunnen zich aansluiten bij die projecten die men nuttig vindt. Er is sprake van vrijblijvendheid.

Het belang van SMP wordt door alle partijen onderschreven. Er kan dan ook geen sprake meer zijn van vrijblijvendheid. Het motto wordt daarom “ SMP, tenzij ....”, waarbij de krijgsmachtdelen slechts bij hoge uitzondering en goed beargumenteerd het tenzij in kunnen vullen. Dit is een besluit met vergaande consequenties voor de mogelijkheden van toekomstige samenwerking. De uiterlijke verschillen, zoals meerdere uitvoeringen in de gevechtskleding, en/of problemen door verschillen in uitrusting verdwijnen door de brede invoering van SMP.

BLS laat deze visie opnemen in het document Dutch Dismounted Soldier System dat momenteel wordt geschreven en ziet, als SSM van het SMP programma, toe op een juiste invulling en naleving ervan.

4.4 Logistiek

4.4.1 De logistieke consequenties van het OLC 2006

Bij uitgevoerde operaties is veel ervaring opgedaan met samenwerking op logistiek gebied. Sinds enige tijd is het OLC 2006 van kracht (besluit PB). Dit beleidskader is gericht op de logistieke ondersteuning van militaire operaties en moet in 2006 of zoveel eerder als mogelijk zijn ingevoerd. Het beleidskader vormt de basis voor verdere samenwerking bij stabilisatieoperaties. Het beleidskader is tevens richtinggevend voor het schrijven van een aantal vervolgstudies. De BLS draagt zorg voor de detailuitwerking. Deze detailuitwerking dient gereed te zijn op 31 december 2005.

Om de samenwerking tussen de krijgsmachtdelen te bevorderen en verschillen in interpretatie te voorkomen, is tijdens de ASE DMO sessie het praktische voorstel aangenomen om in ieder Operationeel Commando (minimaal) één logistieke functionaris van ieder ander OPCO te werk te stellen. Dit dient 31 december 2005 te zijn gerealiseerd. In overleg en samenwerking met de DMO zal actie worden ondernomen om dit verder uit te werken.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

4.4.2 Het poolen van materiaal benodigd voor stabilisatiemissies

Voor het laatste decennium nemen Nederlandse troepen deel aan vredesoperaties. Hiervoor werd en wordt door de krijgsmachtdelen specifiek op dat moment niet gangbaar materiaal aangeschaft, dat onder meer gefinancierd wordt uit HGIS-gelden. Omdat het materiaal niet eenheidsgebonden is, ontbreekt het aan een goed overzicht van wat bij Defensie als geheel is aangeschaft. De invoering van een ERP-systeem moet hier een structurele oplossing voor bieden. Tot dan is de verantwoordelijkheid inzake het beheer belegd bij de Bevelhebbers.

Daarnaast is besloten om dit materiaal centraal te gaan opslaan en beheren. Hiertoe zal de DMO een studie uitvoeren naar een zo pragmatisch en doelmatig mogelijke oplossing voor dit probleem. De studie zal nadere voorstellen doen inzake verantwoordelijkheden, bevoegdheden en te gebruiken procedures. Deze studie is uiterlijk 31 juli 2005 gereed.

4.5 Operaties

4.5.1 Vuursteun vanuit de lucht (Armed Helicopter Support).

Voor de uitvoering van stabilisatiemissies wordt 'tailor made' een eenheid samengesteld. Indien het een mariniersbataljon betreft (lichte infanterie), kan deze eenheid, zeker indien er ook hoger in het geweldsspectrum moet worden opgetreden, versterkt worden met beschermingsmiddelen en/of vuurkracht (Apache). Om er zeker van te zijn dat tijdens de daadwerkelijke inzet mariniers en Apaches samen kunnen werken, is het noodzakelijk reeds in Nederland gezamenlijk procedures te beoefenen en de doctrine (o.a. terminologie) af te stemmen.

De BDL neemt het voortouw in dit project (in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van het KMarns). Het project dient 31 december 2005 te zijn afgerond. Bij de realisatie moet er mee rekening worden gehouden dat:

- de Apaches primair de AMB ondersteunen;
- de huidige procedures voor deze samenwerking door het KMarns worden overgenomen in 2004;
- vanaf 2005 reeds oefeningen en trainingen in de oefenkalender kunnen worden opgenomen binnen de reeds genoemde verdeling;
- indien zich dit jaar nog incidentele mogelijkheden aandienen hier i.o.m. alle betrokken partijen gebruik van kan worden gemaakt.

4.5.2 Command & Control bij Speciale Operaties in een (inter)nationale setting

Het betreft hier een ad-hoc Command & Control (C2) element. Op basis van de analyse van de opdracht en de uiteindelijke samenstelling van de SF taakgroep wordt het beoogde C2 element geformeerd (mede op basis van evenredigheid). Hierdoor ontstaat synergie, wordt het voortzettingsvermogen vergroot en wordt een flexibele basis voor het proces van aansturing gelegd.

De CDS legt e.e.a. vast in één document (SOP), dat gereed moet zijn in de periode januari – juni 2005. Hierin zal rekening worden gehouden met:

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

- de beoefening van de ontworpen procedures (boven groepsniveau) tijdens een door het DOC aangestuurde CPX;
- het valideren van de huidige SOP;
- het realiseren van de betrokkenheid van de KLu bijv. door hiervoor tijdelijk reeds aanwezige capaciteit binnen het DOC te gebruiken;
- de benodigde aan- dan wel inpassing van C2 middelen op taakgroepniveau.

4.5.3 Samenwerking tijdens stabilisatiemissies

Tijdens stabilisatiemissies wordt op de vele gebieden samengewerkt o.a. op het gebied van inlichtingen. Deze samenwerking kan nog verder worden geïntensiveerd. De CDS neemt hierin het voortouw. Gereed 31 december 2004.

Besloten is tot,

- het onderling ondersteunen door functionarissen tijdens de voorbereiding op een uitzending;
- het afstemmen van formats en procedures op elkaar, met name op inlichtingengebied;
- het verder ontwikkelen van de krijgsmachtbrede database lessons learned (DELLIS);
- het opnemen van het onderwerp in de MGO bijv. in de gezamenlijke oefening voorafgaande aan de uitzending;
- het over en weer mee uitzenden van sleutelfunctionarissen tijdens uitzendingen.

4.6 Oefenen en Trainen

4.6.1 Coördinatie van helikopter handling opleidingen.

De School Grond-Lucht Samenwerking (SGLS) verzorgt alle helikopter handling opleidingen, inclusief de basis en tactische helikopter training. De aantallen instructeurs zijn gebaseerd op de opleidingsbehoefte van 11 AMB. Op basis van de restcapaciteit worden ook voor anderen opleidingen verzorgd. Om een efficiëntere inzet van middelen te bewerkstelligen en een betere prioriteitstelling te kunnen maken is behoefte aan meer afstemming. Door deze samenwerking en de daarmee gepaard gaande kennis- en ervaringsuitwisseling wordt tevens de professionaliteit van het geheel verbeterd.

De BLS neemt het voortouw bij de verbetering van de afstemming. Gereed: 31 december 2005.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- het coördineren van de oefenkalender i.s.m. CDS/DOC;
- een uitwisseling van liaisons;
- het afstemmen van een gezamenlijke instructie over heli handling;
- een doelmatiger gebruik van de (beperkte) opleidingscapaciteit;
- het ter beschikking hebben van voldoende helikoptercapaciteit voor het beoefenen van m.n. de basishelikoptertraining;
- het opstellen van een gezamenlijk oefenplan.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

4.6.2 Het gezamenlijk oefenen en trainen van SF eenheden

Binnen de SF gemeenschap zijn een aantal overeenkomstige specialismen te herkennen zoals contra terrorisme en speciale verkenningen. Door een betere afstemming van trainingsmomenten en bij het plannen van gezamenlijke oefeningen, is een efficiëntere inzet van middelen te realiseren, ontstaat een expertpool en kunnen procedures en doctrines alsmede de daaruit voortkomende behoeftestellingen geharmoniseerd worden.

De CDS neemt het voortouw bij het afstemmen van gezamenlijke trainingen en oefeningen. Gereed: 31 december 2005. M.i.v. 2006 zullen minimaal drie gezamenlijke oefeningen per jaar in de oefenkalender (CDS) worden gepland én worden uitgevoerd.

4.6.3 Gezamenlijke training voor mortieren/Stinger/vuursteun/CAS/FAC/FOO.

Binnen het KMarns, KCT, 11 LMB en de THGKLu zijn gevechtssteuneenheden ingedeeld. Het gaat dan met name om mortiereenheden, luchtverdedigingseenheden (Stinger) en de afstemming met (KL) artillerie- en (KLu) luchtsteuneenheden. Voor bijna alle systemen worden de militairen opgeleid op het OTC Vust. Van gezamenlijke technische en tactische trainingen is echter nog weinig sprake. Dit is wel gewenst omdat daardoor harmonisatie van procedures en doctrines mogelijk is, middelen optimaal worden benut en maximale uitwisseling van kennis en ervaring kan plaatsvinden. Ten aanzien van CAS/FAC (KLu-Fixed Wing) wordt gezamenlijk gebruik gemaakt van de opleidingscapaciteit van de SGLS.

CDS neemt het voortouw bij de totstandkoming van de afstemming in één gezamenlijke oefenkalender. Gereed 31 december 2005.

4.6.4 Het gezamenlijk oefenen en trainen voor jungle, urban operations, koudweer-, berg-, woestijn- en woodland-operaties.

Het gaat om basistraining voor jungle, berg, koudweer, woestijn en woodland en tactische trainingen voor urban operations. Dit geldt voor alle vier eenheden (KMarns, KCT, LMB en THGKLu) waarbij voor de KLu op het gebied van koudweer- en jungletraining geen intrinsieke trainingsbehoefte bestaat m.u.v. van het Vlieger Oefen en Test Centrum (VOTC). Omdat het hier veelal gaat om oefeningen in het buitenland, is het zinvol dat meerdere eenheden in hetzelfde tijdsbestek gaan oefenen. Hierdoor is het niet alleen mogelijk alleen programmatisch op het gebied van basistraining naar een gezamenlijke standaard te streven, maar (als spin-off) ook een efficiëntere logistieke ondersteuning te realiseren.

Om op deze gebieden resultaten, lees een verbeterde samenwerking, te bereiken is het noodzakelijk de oefenkalenders op elkaar af te stemmen. Dit zal gaan plaatsvinden o.l.v. de CDS waarbij vanaf 2006, of zoveel eerder als mogelijk, e.e.a. een jaarlijks terugkerende activiteit is. Gereed 31 december 2005.

Door het gezamenlijk uitvoeren van het genoemde in de paragrafen 4.6.1. tot en met 4.6.4 ontstaat in de toekomst de behoefte aan afstemming van al dit soort activiteiten. CDS zal onderzoeken in

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

hoeverre dit kan leiden tot een joint opleidings- en trainingscentrum (JOTC). Het resultaat van dit onderzoek dient 31 december 2005 beschikbaar te zijn.

4.7 (Beleids)Evaluatie

De hierboven omschreven beleidsbeslissingen, uitgewerkt in projectvoorstellen, moeten in de komende periode gerealiseerd worden. In bijlage 3 is hiertoe een totaaloverzicht opgenomen van alle maatregelen, wie actienemer is en wanneer het project gerealiseerd moet zijn. In de realisatiefase worden de volgende verantwoordelijkheden onderkend.

1. De actienemer heeft de verantwoordelijkheid om het project zo snel mogelijk te starten, echter niet later dan dat redelijkerwijs te verwachten is om de gereedheidsdatum te realiseren.
2. De actienemer informeert de leden van het Comité Chef Defensiestaf en Bevelhebbers (COCB),
  - a. indien zich wijzigingen voordoen bijv. m.b.t. realisatiedatum of het eindproduct;
  - b. bij voltooiing van het project;en de Defensiestaf eens per 6 maanden over de voortgang van het project.
3. De Defensiestaf afdeling CZ³³ bewaakt de voortgang van alle projecten en informeert halfjaarlijks het COCB, te beginnen in december 2004.
4. De evaluaties van de projecten zullen worden opgenomen in het Meerjaarlijkse Overzicht Evaluaties Defensie.

---

³³ Na de reorganisatie van de Defensiestaf door de Directeur Gereedstelling.

Titel (document)	Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
Status	Definitief

5 Conclusies en Aanbevelingen

5.1 Opdracht

De opdracht van de studie luidt:

Onderzoek de wenselijkheid en de mogelijkheden van intensievere samenwerking of samenvoeging van het KMarns, het KCT, en 11AMB tot één gezamenlijke eenheid.

5.2 Conclusies

Samenvoeging van het KMarns, het KCT, 11 LMB en de THGKLu tot één gezamenlijk eenheid is geen realistische optie. Hiervoor zijn de nadelen verbonden aan een dergelijke keuze te groot.

De mogelijkheden tot verdere samenwerking zijn legio, getuige de 18 geïdentificeerde projectvoorstellen. Zij bieden goede perspectieven op het bereiken van synergie en kunnen rekenen op een groot commitment vanuit de krijgsmachtdelen.

5.3 Aanbevelingen

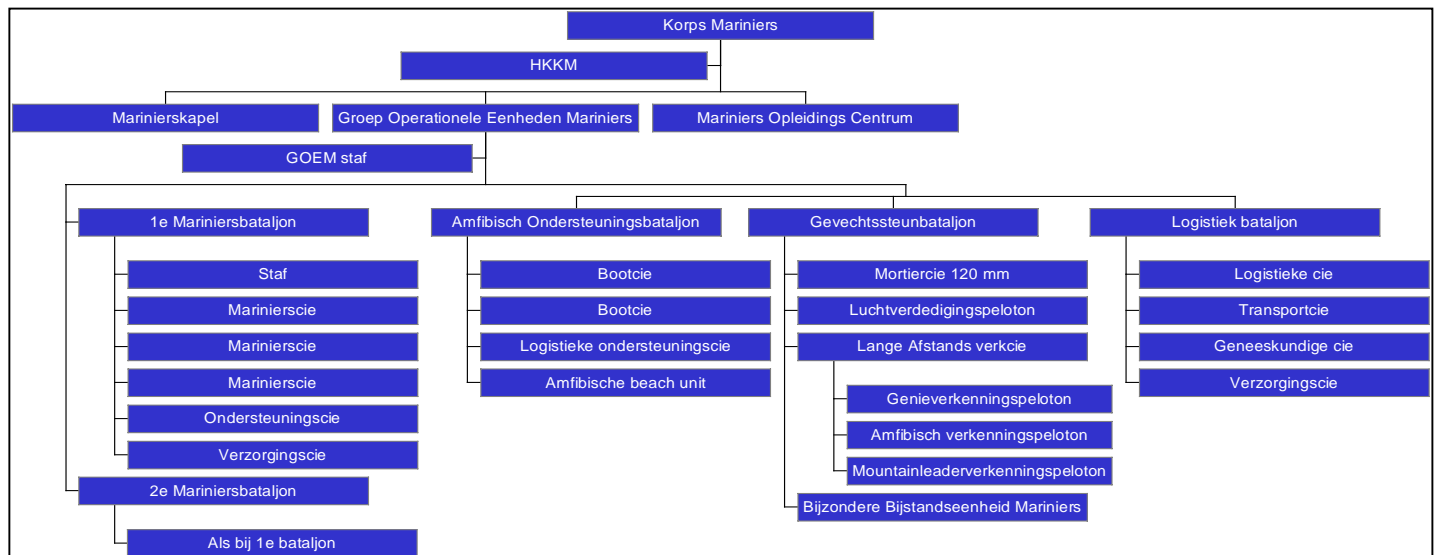
1. In te stemmen met de conclusies.
2. Aan te vangen met de realisatie van de projectvoorstellen.

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

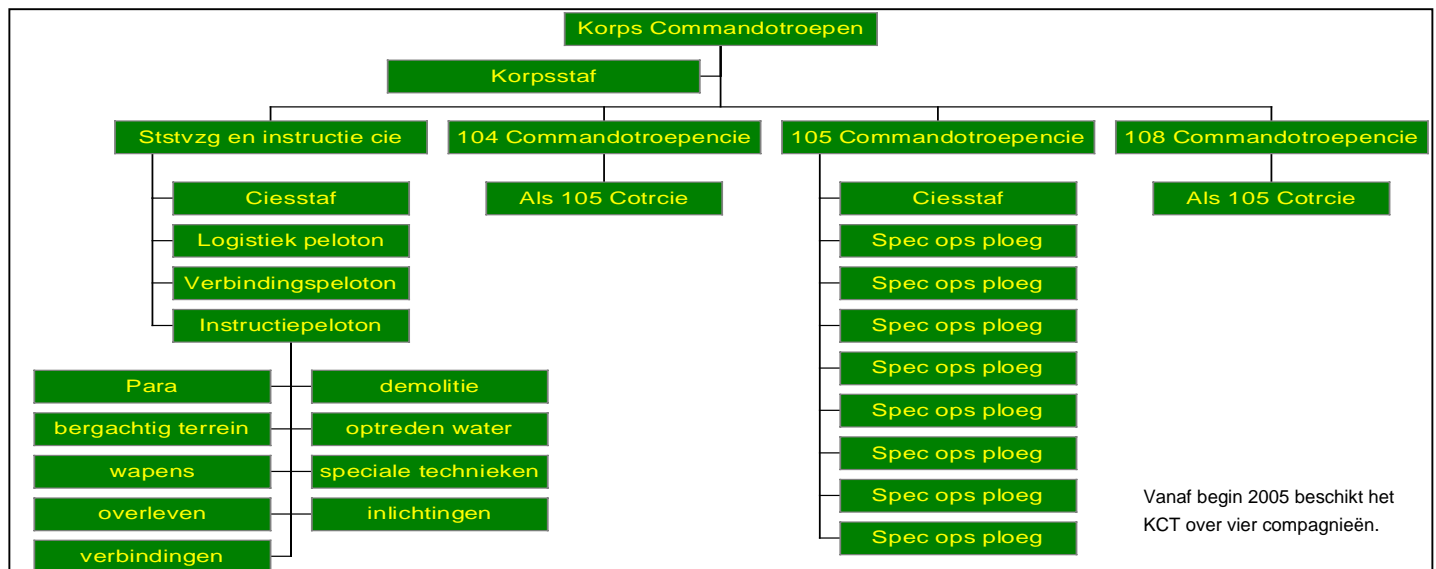
Bijlage 1 Lijst van gebruikte afkortingen

AAB	: Air Assault Brigade
AMB	: Air Manoeuvre Brigade
Amfverkpel	: Amfibisch verkenningsspeloton
ASE	: Accelerated Solutions Environment
BBE	: Bijzondere Bijstands Eenheid
CAS	: Close Air Support
CDC	: Commando Diensten Centra
COCB	: Comité Chef Defensiestaf en Bevelhebbers
CT	: Contra terreur
DA	: <i>Direct Action</i>
DELLIS	: Defensie Evaluaties Lessons Learned Informatie Systeem
DLO	: Division Luftbewegliche Operationen
DMO	: Defensie Materieel Organisatie
DOC	: Defensie Operatie Centrum
IEF	: Initial Entry Force
FAC	: Forward Air Controller
GOEM	: Groep Operationele Eenheden Mariniers
HKKM	: Hoofdkwartier Korps Mariniers
JOTC	: Joint Opleidings en Trainings Centrum
KCT	: Korps Commando Troepen
KMarns	: Korps Mariniers
LMB	: Luchtmobiele Brigade
MA	: Military activities
Mlverkpel	: Mountain Leader verkenningsspeloton
MAOT	: Mobile Air Operation Team
MGO	: Missie Gerichte Opleiding
MOC	: Mariniersopleidingscentrum
OLC	: Operationeel Logistiek Concept
OPCO	: Operationeel Commando
OTC	: Opleidings- en Trainingscentrum
SF	: Special Forces
SF-marns	: Special Forces Mariniers
SGLS	: School Grond Lucht Samenwerking
SLA	: Schutter Lange Afstand
SMP	: Soldier Modernization Program
SOP	: Standard Operational Procedures
SR	: special reconnaissance
SSM	: Single Service Management
THGKLu	: Tactische Helikopter Groep KLu
UKNLAF	: United Kingdom Netherlands Amphibious Force
VOTC	: Vlieger Opleiding en Test Centrum

Bijlage 2 Organisatie per eenheid

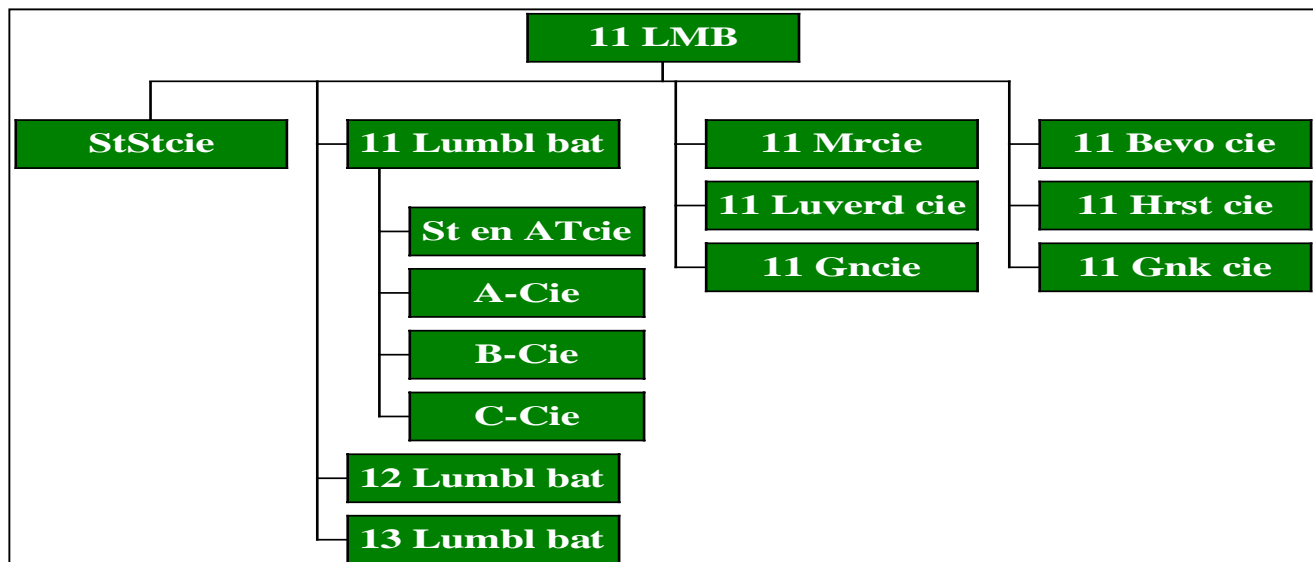

Figuur 2 Organisatie van het Korps Mariniers

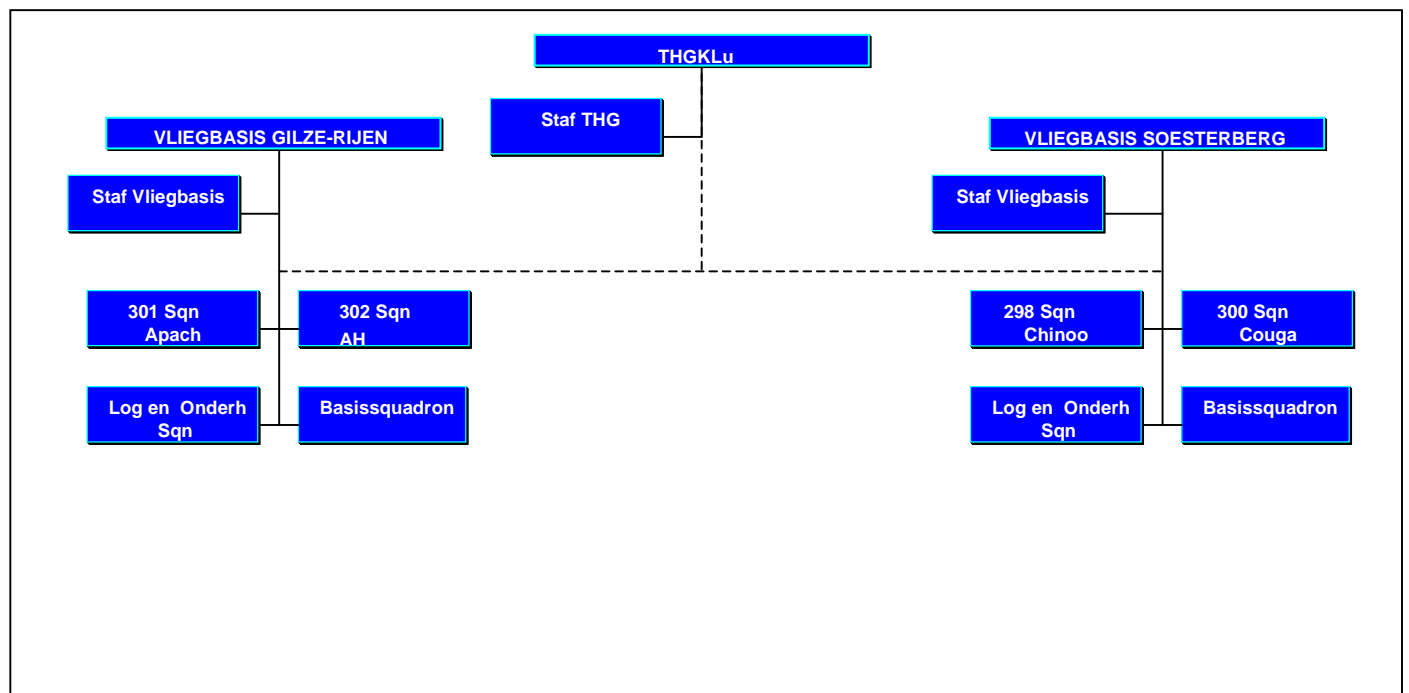

Figuur 3 Organisatie van het Korps Commandotroepen

Titel (document) Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status Definitief

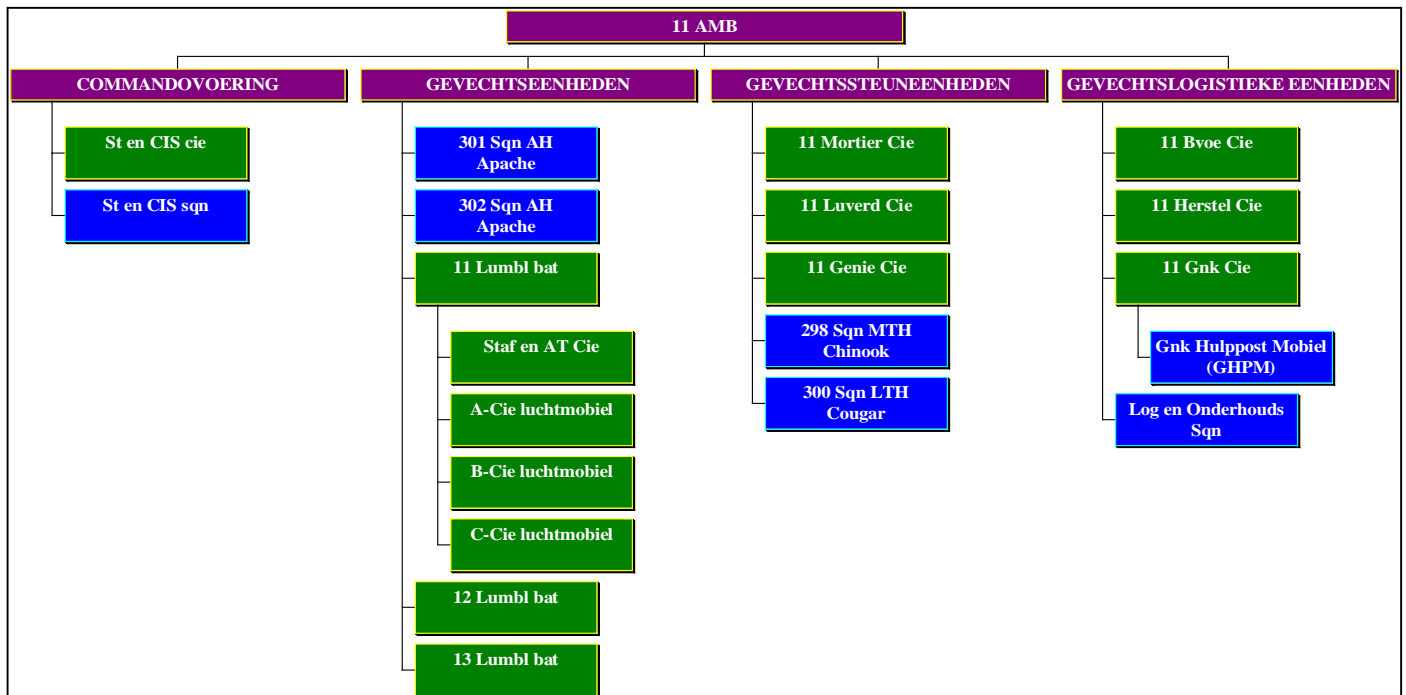

Figuur 4 Organisatie van 11 Lucht Mobiele Brigade

Figuur 5 Organisatie van de Tactische Helikopter Groep KLu

Titel (document) Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status Definitief

Figuur 6 Organisatie 11 Air Manoeuvre Brigade samengesteld uit 11 LMB (groen) en de THGKLu (blauw)

Bijlage 3 Plan van Aanpak

Nr	Onderwerp	Omschrijving	Actie-nemer	Datum gereed
1.	Para-opleidingen	De oprichting van één gezamenlijke paraschool.	BLS	31 dec 2007
2.	Duikopleidingen	De oprichting van één gezamenlijke duikschool.	BDZ	31 dec 2005
3.	Vaaropleidingen	Het oprichten van één gezamenlijke vaarschool.	BDZ	31 dec 2005
4.	Schutter lange afstand (SLA), sniper	Het gezamenlijk opzetten en uitvoeren van één opleidingsmodule voor SLA	BLS	31 dec 2004
		Studie naar de haalbaarheid van één gezamenlijke sniper opleiding	BLS	31 juni 2005
5.	Joint SF module	Een gezamenlijke SF module ontwikkelen.	CDS	31 december 2004
6.	Mortieren	Gezamenlijke (KM en KL) verwerving van mortieren (alle kalibers)	BLS	2 ^e kwart 2004
7.	Ander materiaal	Gezamenlijk verwerven van ander materiaal, tenzij ..	CDS/DMO	Vanaf heden
8.	Bandbreedte projecten	Het afstemmen van de projecten uit de bandbreedte (< 5ME).	CDS	31 dec 2005
9.	Soldier Modernization Programme (SMP)	Het algemeen bindend verklaren van de projecten binnen SMP. SMP, tenzij	BLS	Vanaf heden
10.	Operationeel Logistiek Concept 2006	Onderzoek wat de logistieke consequenties zijn van het OLC 2006	CDS	31 dec 2004
		Opnemen van liaison functies bij de OPCO's	CDS/DMO	31 dec 2005
11.	Poolvorming	Het poolen van materieel benodigd (aangeschaft) voor de uitvoering van stabilisatiemissies.	DMO	31 juli 2005
12.	Leveren van gevechts-ondersteuning	Vuursteun vanuit de lucht (Armed Helicopter Support) t.b.v. eenheden van het KMarns	BDL i.o.m. BDZ	31 dec 2005
13.	Aansturen SF-operaties	Command & Control bij Speciale Operaties in een (inter)nationale setting.	CDS	Jan – juni 2005
14.	Samenwerking bij stabilisatie-missies	Het betreft een intensivering op verschillende gebieden	CDS	31 dec 2004
15.	Heli-handling	Coördinatie van helikopter handling opleidingen.	BLS	31 dec 2005
16.	SF-training	Het gezamenlijk oefenen en trainen van SF eenheden	CDS	31 dec 2005
17.	Live-firing	Het gezamenlijk trainen en oefenen op gebied van mortieren, Stinger, vuursteun, CAS, FAC en FOO.	CDS	31 dec 2005
18.	Geografisch/ klimatologische training	Het gezamenlijk oefenen en trainen op het gebied van jungle, urban operations, koudweer-, berg-, woestijn- en woodland-operaties.	CDS	31 dec 2005
		Studie naar toekomst kennis- en trainingscentra.	CDS	31 dec 2005

Titel (document) Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status Definitief

Bijlage 4 Detailoverzicht cursussen

KWNO	HRSCODE	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
XXEE133	1140.0014	MILG Hindernis Waardig Terrein Genie	OCEDE	KL
XXEE128	1240.0051	MS-Access 97 Expert	OCEDE	KL
	1110.0176	Kerninstructeur FM-9000	OCEDE	KL
001019		G1 Gevechtoperaties (Groot Conflict)	OCEDE	KL
000018	1140.0016	Weer en terrein militaire aspecten	OCEDE	KL
000017	1140.0136	Berggebieden en terreinbegaanbaarheid	OCEDE	KL
	1140.0112	EOV, Orientatie andere Wapens / Dienstavken	OCEDE	KL
XXEE181	1120.0216	Experienced User ISIS	OCEDE	KL
001018	1140.0004	GI Basisopleiding Crisesbeheersing Operaties	OCEDE	KL
BO893530	1290.0095	Manegement en Beleid van ICT Beheer (HX-1)	OCEDE	KL
001186	1340.0024	PC-Diagmosticus 1	OCEDE	KL
001011	1140.0152	Beeld Interpretatie	OCEDE	KL
001187	1340.0025	PC-Diagmosticus 2	OCEDE	KL
001189	1030.0083	Dos Windows	OCEDE	KL
001190	1290.0003	Datacommunicatie 1	OCEDE	KL
001191	1290.0002	Datacommunicatie 2	OCEDE	KL
DP210250	1290.0063	ITIL Foudation	OCEDE	KL
000015		Verificateur part-time	OCEDE	KL
XXEE119	1290.0018	MS-ACCESS 7.0 Programmeren	OCEDE	KL
XXEE120	1130.0160	SectieCDT Stinger LUMB	OCEDE	KL
000050	1010.0149	Schutter Stinger	OCEDE	KL
XXEE179	1230.0211	Authorware COO Basic	OCEDE	KL
XXEE180	1230.0212	Authorware COO Profesional	OCEDE	KL
XXEE155	1290.0074	Postkamer Medewerker	OCEDE	KL
	1010.0162	FM-9000 / VBDMat hersteller	OCEDE	KL
000054	1270.0034	Verlenging cert Bedienaar GCU/BCD	OCEDE	KL
BO893520	1290.0095	Cultuurtechniek (HX-2)	OCEDE	KL
000051		Ploeg Cdt Stinger	OCEDE	KL
000052	1230.0157	Instructeur Vliegtuigherkenning	OCEDE	KL
001010	1140.0156	Gevechtsinlichtingen Dienst (Elementair)	OCEDE	KL
000016	1140.0015	Weer en terrein algemeen	OCEDE	KL
001093		Radio Onderhoudsmonteur RT 3600	OCEDE	KL

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

001192	1290.0005	Elementaire informatica MG-1W	OCED	KL
BO893510	1290.0095	Inleiding in ICT Beheer (HX-1)	OCED	KL
000053	1130.0174	Bedienaar GCU/BCD	OCED	KL
000055	1130.0160	Sectie Cdt TL-Peloton	OCED	KL
DP923055	1290.0046	Werken in Automatiserings Projecten HG.3	OCED	KL
	1140.0191	Info Operations Orientation	OCED	KL
001194	1290.0007	Elementaire informatica MG-3W	OCED	KL
001196	1120.0028	Satcom A/C	OCED	KL
001198	1290.0082	MS-Windows NT4.0 Administering	OCED	KL
001199	1290.0083	MS-Windows NT4.0 Support	OCED	KL
001193	1240.0044	Elementaire informatica MG-2W	OCED	KL
000056		Cdt TL-Peloton	OCED	KL
000003	1130.0172	Mitrailleurs .50 (12,7 mm)	OCED	KL

KWNO	HRSCODE	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
003047	1340.0147	YPR Onderhoudsmonteur	OCLOG	KL
XXEE098	1270.0009	Training en Mond. Herex ADR cert VGS	OCLOG	KL
002018	1050.0155	ADR diploma	OCLOG	KL
DP151510	1220.0044	Functie waarderen (FUWADEF 2)	OCLOG	KL
002016	1050.0155	ADR-examen Vervoer Gevaarlijke Stoffen	OCLOG	KL
XXEE117	1230.0093	CPUVOS	OCLOG	KL
002016	1270.0052	Schriftelijk herexamen ADR	OCLOG	KL
002016	1050.0161	ADR verlenging	OCLOG	KL
003053		A Opleiding Staffunctie	OCLOG	KL
XXEE096	1310.0005	S4-CURSUS 1GNC	OCLOG	KL
002012	1313.0005	Bevoorrading OFF Marns	OCLOG	KL
DP151550	1220.0047	Organisatiediagnose (FUWADEF 5)	OCLOG	KL
DP151540	1220.0046	Adviesvaardigheden (FUWADEF 4)	OCLOG	KL
XXEE091	1310.0011	OOF Tgv G4/S4	OCLOG	KL
LO303050	1320.0013	Subgebruikersadministratie (schip)	OCLOG	KL
XXEE166	1270.0045	IATA Middenkader	OCLOG	KL
003305	1340.0384	MNT Affuit XA-188 (GVV)	OCLOG	KL
002013	1270.0015	Cert CH Munauto	OCLOG	KL
XXEE165	1240.0007	PICO-RVE	OCLOG	KL
003202	1340.0410	LEOPARD Onderhoudsmonteur	OCLOG	KL

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

XXEE097	1350.0072	Verkeersleiding	OCLOG	KL
KL043530	1340.0135	Verspanende Technieken	OCLOG	KL
003061	1350.0182	Zee & Luchtvervoer	OCLOG	KL
XXEE192	1270.0049	IATA Middenkader GEVKL. 7	OCLOG	KL
002110	1270.0045	Middenkader IATA	OCLOG	KL
002019	1270.0047	Veiligheidsadviseur ADR	OCLOG	KL
002111	1270.0049	Middenkader IATA Gevkl 7	OCLOG	KL
002015	1270.0022	Munitiebeheer 1270.0023	OCLOG	KL
XXEE143	1270.0043	Herex Schriftelijk Klasse 7 (ADR)	OCLOG	KL
003302		Motortechnicus XA-188 GVV (Patria)	OCLOG	KL
003106	1270.0008	THV bij VTG Ongevallen met Beknelling	OCLOG	KL
XXEE154	1270.0008	THV bij VTG Ongevallen met Beknelling	OCLOG	KL
003054		Leermeester INNOVAM	OCLOG	KL
DP151520	1220.0043	Functie beschrijven (FUWADEF 1)	OCLOG	KL
KL034083	1240.0083	MISOC-2000 Medewerker Logistieke Zaken	OCLOG	KL
KL034021	1240.0056	MISOC-2000 Omscholing	OCLOG	KL
KL034081	1240.0081	MISOC-2000 Medewerker FEZ.	OCLOG	KL
002040	1340.0491	Geweermaker (vooropl. zie XXEE197)	OCLOG	KL
003011	1270.0016	Bedienaar Brandstofauto	OCLOG	KL
XXEE197	1340.0136	Mechanische Techniek Algemeen B-Niveau	OCLOG	KL
003060	1350.0170	Verkeer, Wegvervoer & Spoorwegvervoer	OCLOG	KL
003032	1340.0228	Hydrauliek Systeemanalyse (Vervolg op 003031)	OCLOG	KL
003031	1340.0230	Basis Hydrauliek & Pneumatiek voor Mariniers	OCLOG	KL
003043	1010.0061	Automonteur Bedrijfsautomobielen	OCLOG	KL
003043	1050.0034	Response Bat 1 Module 1/2	OCLOG	KL
003042	1010.0194	Metaal bew. lasserplaatwerker	OCLOG	KL
003043	1050.0035	Response Bat 1 Module 3/4	OCLOG	KL
003043	1050.0036	Response Bat 1 Module 5/6	OCLOG	KL
003043	1050.0044	RPT Bat Module 1/2	OCLOG	KL
003043	1050.0045	RPT Bat Module 3/4	OCLOG	KL
	1340.0134	Draaier Metaal	OCLOG	KL
003043	1050.0046	RPT Bat Module 5/6	OCLOG	KL
003044	1340.0220	Eerste monteur (VAM) (VAAT 2)	OCLOG	KL
003033	1340.0281	Luchtdruk Remsysteem YA2300 & testbank	OCLOG	KL
002141	1340.0136	Mechanische Technieken Algemeen B-Niveau	OCLOG	KL
002112	1350.0075	Opleiding middenkader IMDG-code	OCLOG	KL

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

LO305095	1320.0022	Kostenplaats Beheerder Budget Voorraadbeheer	OCLOG	KL
----------	-----------	--	-------	----

KWNO	HRSCODE	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
002025	1360.0031	Medic Special Forces	OCMGD	CDC
002039	1360.0032	Hygiene Preventieve maatregelen HPM	OCMGD	CDC
002038	1020.0072	Tandarts Assistent	OCMGD	CDC
002024	1360.0093	Gewondenvervoerder / GNKVZG	OCMGD	CDC
002036	1360.0005	Combat Life Saver	OCMGD	CDC
2037		Combat Life Saver Plus	OCMGD	CDC
002023	1360.0092	Primary Trauma Life Saver (PTLS)	OCMGD	CDC

KWNO	HRSCODE	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
000071	1130.0400	Kader Mortier 120 MM	OTCVUST	KL
XXEE082	1120.0005	Brigade Vuursteun Coördinatie	OTCVUST	KL
000043		Pelotonscommandant Mortieren	OTCVUST	KL
000145	1130.0013	Stuks Veiligheidsfunctionaris 81MM MRL16A2	OTCVUST	KL
000171		Veiligheid 120 MM	OTCVUST	KL
000049	1130.0469	Kader Mortier VuurRegelaar L16 81 MM	OTCVUST	KL
000047	1130.0228	Instructeur Waarnemings simulator	OTCVUST	KL
000044	1130.0468	Bedienaar Mortier L16 81MM	OTCVUST	KL
000070	1130.0397	Bedienaar Mortier 120 MM	OTCVUST	KL
XXEE081	1120.0202	Bataljons Vuursteun Coördinatie (BATVSC)	OTCVUST	KL
000245	1130.0065	Stuks Veiligheidsfunctionaris 120MM MR	OTCVUST	KL
000014	1130.0433	Kerninstructeur waarnemerstrainer	OTCVUST	KL
000046	1130.0013	Hfd Veiligheids Officier Mortier 81 mm L16	OTCVUST	KL
000170	1120.0202	Bataljons Vuursteun Coördinatie (BATVSC)	OTCVUST	KL

KWNO	HRSCODE	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
000023	1130.0403	Hoofdtaker NBC staffunctionaris	OTCGenie	KL
000031	1030.0139	Ammunition Awareness Kerninstructeur	OTCGenie	KL
000033	1130.0067	Genie Verkenner	OTCGenie	KL
000032	1030.0092	ENTEC Instructors Course	OTCGenie	KL
000130	1030.0007	Oriëntatie OFFMARNs Mijnen en vernielingen	OTCGenie	KL
000028	1030.0101	Verkorte Pion Opl. (Module Springsoffen, Mijnen en Valstrikken)	OTCGenie	KL
000021		NBC practische opl. tot OFFMARNs	OTCGenie	KL

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

000030	1030.0100	Infanterie pionier	OTCGenie	KL
000024	1030.0080	NBC Kernmat. 6A behandelaar	OTCGenie	KL
000037	1010.0075	Ammunition Awareness (Kader)	OTCGenie	KL
000035	1030.0016	Energie en Water	OTCGenie	KL
000026	1030.0125	Noodvernietiging munitie	OTCGenie	KL
000029	1030.0008	Kerninstructeur Camouflage	OTCGenie	KL
XXEE105	1010.0081	Vernielingen KCT Specialist	OTCGenie	KL
000027	1010.0081	KCT Vernielings Specialist	OTCGenie	KL
000025	1050.0082	NBC Niveau 5A stralingsdeskundige	OTCGenie	KL
000034	1130.0076	Verkenning Explosieven	OTCGenie	KL
000036	1030.0113	Instructeur Demining (herh. voor instr.)	OTCGenie	KL
000022	1130.0404	NBC OFF/OOF (Neventaak)	OTCGenie	KL

KWNO	HRSCODE	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
001053	1110.0198	Rigger Marshaller (RM) testdag	OTCMAN	KL
001054	1110.0199	Landing Point Commander LPC	OTCMAN	KL
001055	1110.0193	Helicopter Handling Instructor HHI	OTCMAN	KL
001052	1010.0433	Basis Helicopter Training AMOL (BHT)	OTCMAN	KL
001056	1110.0194	Helicopter Abseil Roping Course HARC	OTCMAN	KL
000005	1130.0476	Kerninstructeur Mitrailleur .50	OTCMAN	KL
XXEE087	1340.0252	Orientatie RVTG Leopard-1	OTCMAN	KL
000007	5309.0137	Instructeur KKW simulator	OTCMAN	KL
XXEE201	1130.0444	Schietinstructeur Mitr. MAG	OTCMAN	KL
XXEE200	1130.0442	Schietinstructeur Pistool Glock	OTCMAN	KL
001055	1110.0196	Annual Check HHI	OTCMAN	KL
001056	1110.0197	Annual Check HARC	OTCMAN	KL
000061	1230.0183	Instructeur Materiaalherkenning	OTCMAN	KL
000110	1110.0184	Bedienaar Gevechtssveldradar Squire (GVCR)	OTCMAN	KL
003304	1130.0349	Koepelbedienaar XA-188 GVV (Patria)	OTCMAN	KL
001140	1130.0428	Laser Operator	OTCMAN	KL
000120	1110.0240	Kerninstructeur GVCR Squire	OTCMAN	KL
XXEE199	1130.0445	Schietinstructeur Diemaco C-7	OTCMAN	KL
000005	1130.0416	Hoofdschietinstr .50 (12,7 mm)	OTCMAN	KL
000101	1130.0442	Schietinstructeur Pistool Glock	OTCMAN	KL
000103	1130.0143	Boordschutter .50 YPR	OTCMAN	KL

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

000100	1130.0445	Schietinstructeur Diemaco C-7	OTCMAN	KL
000102	1130.0444	Schietinstructeur Mitr. MAG	OTCMAN	KL
006001	1130.0369	Kerninstructeur C7	OTCMAN	KL
001315	1130.0441	Kerninstructeur Optreden Verstedelijk Gebied (OVG)	OTCMAN	KL
001054	1110.0195	Annuaal Check LPC	OTCMAN	KL
000011		Kader gevechtsveldrader	OTCMAN	KL
000010	1110.0184	Bedienaar gevechtsveldrader	OTCMAN	KL
001008		Forward Air Controller (Theorie en praktijk)	OTCMAN	KL
001007	1130.0431	Forward Air Controller (HELIBORN)	OTCMAN	KL
003201	1350.0208	Chauffeur Militair Rijbewijs F - LEOPARD 1	OTCMAN	KL
XXEE077	1130.0404	TACP Cursus	OTCMAN	KL
KWNO	HRSCODE	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
003026	1350.0152	Opleiding ME Aanv Bevoegdheid DE	OTCRIJ/KM	KL
003001	1350.0103	KM Module van MB naar LARO	OTCRIJ/KM	KL
003001	1350.0169	Chauffeur Militair Rijbewijs B-E	OTCRIJ/KM	KL
003107		Chauffeur Militair Rijbewijs Berging Patria	OTCRIJ/KM	KI
003010		Rijopleiding mil C naar mil C vtg YAZ 2300-ALK	OTCRIJ/KM	KL
003028		Instructeur / Examinator Overslagkraan	OTCRIJ/KM	KL
003023	1350.0147	Opleiding RI Aanv Bevoegdheid BV 206	OTCRIJ/KM	KL
003001	1350.0163	Chauffeur Militair Rijbewijs B-E (Civ B naar Mil B)	OTCRIJ/KM	KL
003003	1350.0120	Chauffeur Militair Rijbewijs D vanaf C	OTCRIJ/KM	KL
003022	1350.0141	Opleiding RI Aanv Bevoegdheid D	OTCRIJ/KM	KL
003306	1350.0127	Oriëntatiecursus XA-188 GVV (VTG-CDT)	OTCRIJ/KM	KL
003006	1350.0126	Bedienaar Overslagkraan YAK	OTCRIJ/KM	KL
003014	1350.0114	Chauffeur Militair Rijbewijs C/E YTV-2300 PACTON	OTCRIJ/KM	KL
XXEE103	1350.0023	Lieren	OTCRIJ/KM	KL
003005	1350.0031	Bedienaar Takelwagen	OTCRIJ/KM	KL
003015	1350.0100	Chauffeur Militair Rijbewijs YAZ-2300 ALK (10 ton)	OTCRIJ/KM	KL
003004	1350.0093	Chauffeur Militair Rijbewijs F - BV 206	OTCRIJ/KM	KL
003025	1350.0047	Opleiding ME BCE	OTCRIJ/KM	KL
003024	1350.0150	Opleiding ME Aanv Bevoegdheid A	OTCRIJ/KM	KL
003021	1350.0046	Opleiding RI BCE	OTCRIJ/KM	KL
003016	1350.0116	Chauffeur Militair Rijbewijs C/E YTV-2300 BTM	OTCRIJ/KM	KL
003002	1350.0167	Chauffeur Militair Rijbewijs C-E	OTCRIJ/KM	KL
003008		Bedienaar vorkheftruck	OTCRIJ/KM	KL

Titel (document)   Studie samenwerking KMarns-KCT-11AMB
 Status   Definitief

003301	1350.0124	Chauffeur Militair Rijbewijs F - XA-188 (GVV)	OTCRIJ/KM	KL
003020	1350.0138	Opleiding RI Aanv Bevoegdheid A	OTCRIJ/KM	KL
003012	1350.0040	Machinist Uni Werklust (ruwterrein vht)	OTCRIJ/KM	KL
003104	1350.0025	Chauffeur Militair Rijbewijs F - YPR	OTCRIJ/KM	KL
003019	1350.0139	Opleiding ME Aanv Bevoegdheid GVV	OTCRIJ/KM	KL
003018	1350.0146	Opleiding RI Aanv Bevoegdheid GVV	OTCRIJ/KM	KL
003027	1350.0137	Opleiding ME Aanv Bevoegdheid BV 206	OTCRIJ/KM	KL
003105	1350.0028	Chauffeur Militair Rijbewijs YPR Berging	OTCRIJ/KM	KL
003000	1350.0003	Chauffeur Militair Rijbewijs A	OTCRIJ/KM	KL
003070	1350.0196	Arctic Drivers Course	OTCRIJ/KM	KL

KM Opl. Code	NAAM OPLEIDING	INSTITUUT	ORGANISATIE
TH010410	Cat-A	DDS	KM
001022	Jungle Warfare Course	MOC	KM
TH030100	Kikvorsman	THETIS DDS	KM
TH030200	Instructeur Kikvorsman	THETIS DDS	MD/DDS
TH030400	Bijscholingsopleiding zuurstofduiker	THETIS DDS	
TH020110	Duikploegleider	THETIS DDS	
TH040900	MAD A	THETIS DDS	
TH040910	Herhaling MAD A	THETIS DDS	